

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

VII. évfolyam 2. szám (7. Jahrgang Nr. 2.)

A Z St. Gallen — Erscheint monatlich

1975 február 1.

Mindszenty bíborost lelkesen fogadták Ausztráliában

Köszöntés

Csepelyi Rudolff verse

Mindszenty hercegprímás
melbourne-i látogatására,
1974 november.

Fogadjon e föld,
ez óriás sziget,
a soha nem felejtő emlékezet!

Mea culpa,
már négyszer elsirattalak!

A börtön falakkal
záródtam köréd
és láttam az akarat
szabad köntösét
ronggyá tépve,
szemétre vetett hittell;
és hittem,
hogy nem kel fel a nap,
nem mozdul az Isten,
hogy részekre bontottanak...
és könny-vakultan
magadra hagytalak...

Mea culpa,
már négyszer elsirattalak!

A szabadság zászlós-urát
nem jött megvédeni a világ...
— októberi ősz... rettenetes ősz —
rámákat vertek
a vérbe-mozdulatlan képbe
és a Szabadság tér egy
felső emeletébe keretoztek
a válladra roskadt
kereszttek... 15 éven át.

Mea culpa,
már négyszer elsirattalak!

Mikor eljött a nap,
hogy kiteptek Pest szívéből,
morium nélkül mérve a kinti;
ügyes koppintással a gyertyát,
mely világgal küzdte át az éjt:
kiolták... és sötétebb lett
a lélek... az ország.

A bíboros megérkezik Melbourne-be

Mea culpa,
már négyszer elsirattalak!

Idegenben ilyenek az álmok,
észhideggel váltják a világot
és a szív miatt; a szív miatt Uram,
kitagadtak Esztergomból is...
Mi maradt? A fáklyák lefelé
fordítva égnek és kezeinkre
perzselődik a hit...
Csontig égett kézzel kérlek,
bocsásd meg négy siratásomat,
a nap is megbocsát a szélnek,
ha átvijjogja az éjt... és reggelre
meghajlik a fénynek
és annak, aki a fényből kilép,
hitével negyedszer is
túlélve az éjt...

öelve köszöntenek...
ezért Belőled
vallom itt újra,
hogy a feltámadás örök folyamat,
hogy legyőzötten üdvözülni,
az évek keresztjén feszülni
követjük fénylő útjeled,
míg könnyeink sói
hűségünk kenyere
öelve köszöntenek...

Az Életünk szerkesztője
Mindszenty bíborossal beszélgetést
folytatott ausztráliai lelkipásztori
útjáról. Az interjú az 5-ik oldalon
közöljük.

Zakós Krisztus

Mire az Életünk olvasói elé jutnak soraim, ki gondol már a botrányra, amelyen most a különféle sajtótermékek rőtögnek, berzenkednek, farizeuskodnak, kárörvendve gúnyolódnak, jóakarátúan rémüldöznek. Három nap múlva nem kavarog a zaj, ha hullámszámaiban vissza is marad valami.

Az eset azzal kezdődött, hogy a római paulinusok (könyvkiadó szerzetesek) nyomdája a Famiglia Cristiana heti képes újságjában valami francia lapból lefordított, szabadabb Jézus életrajzot akart folytatásos részletekben közölni. Hogy minél nagyobbra dobolja a publicitást, a címlapra is valami rendkívüli szokatlant és szívbemászót terveztek rajzoltatni. Fölkérték az Osservatore della domenica hirhedt rajzolójának a fiát, hogy vázoljon néhány ötletet. Az említett újság a Campo di Fiori kofáinak a nivóján leledző népek készül és ennek megfelelően rikító modorban és színekkel, hátborzongató jelenetekkel próbálja az aprópénzt kihúzni a zsebükből. A realista fényképeket se tartja elég hatásosnak a lélekzetelállító eseményekről való beszámolásra. Az eltúlzott plakátrajz megcsavart mozdulataira, visszahőkölő meglepetéseire épít. Ilyesféleképp: a folyón haladó tutaj alól kiemelkedik egy krokodil, kettéhárapja a kormányos 10 éves fiát s az elhaló karjával apja felé nyúló véres hullával kaján megelégedéssel merül vissza a Nilusba. Másik: az északi sarkon betörnek a jéghegy s az eszkimó a rozmárok martaléka lesz. Harmadik: a lecsapó sas kiemeli bölcsőjéből a csecsemőt s hiába jajong az elkésett asszony.

Ennek a hirhedt illusztrátornak a sarja négy rajzot készített: Krisztus holdutazó kezeslábasban, olimpikon sport-dresszben, közönségesen csak ingujjban s a negyedik, ami címlappá is lett, ami úgy látszik a szerkesztő tettségét a legjobban megnyerhette: Krisztus fehér zakóban és nyakkendőben. A remekmű véleményem szerint úgy készülhetett (bocsánat, ha nem így, de a hatás és eredmény ugyanez): a minta a selyemfiú petróleumminiszter fényképe lehetett. Az, akinek az olajár fölemelésén túl csak a szakállparfömjére lehetett nagyobb gondja s a kínosan pedáns megjelenésre, hogy az európai fővárosokban minél izgatottabb szexuális hatást kelthessen. A róla való másolattal megábrázoltatott a Jézus, aki így az első novemberi számban az elárúsító bódék polcairól negédeskedett az olajimperátortól kölcsönzött álruhában.

A támadások és védekezések pergőtüze — mondanom se kell — pro és contra pattogni kezdett. Még a közönyösek is tárgyilagosságot mutatkozva, belül nevetve beleszóltak. Az Osservatore Romano della domenica a Vatikán képes vasárnapi melléklete az első: a kép az eretnokség határait súrolja. Tíz katolikus intellektüel tiltakozó levelet intézett a pápához: «...a katolikus sajtó úgy látszik, egyre inkább lezüllik, hogy ne mondjuk, javára dolgozik a radikál-marxista kultúrának és a szabados erkölcsnek. A lelkiismeretes szülők szorongással nézik gyermekeik kezében a Famiglia Cristiana-t, melyet pedig a templom előtt osztogatnak.»

November végén a pápa fogadta a bűnbak paolinusokat. Nem akarta tán megrontani a fogadási ünnepi hangulatot, csak egyszer kiáltott föl: «ah, az a címlap.» De az esti L'Osservatore Romano-ban már kárpált: «...bizonyos napvilágot látott közlemények olykor zűrzavar és keserűség okai, amelyek miatt a lekipásztörök és hívek hozzánk fordulnak tanácsalanságukban és aggodalmaikkal.»

Miért inti a pápa ilyen élesen a különben jó múltú, csak újabban merész irányokat követő rendet? Miért nem szólt, mikor Franciaországban is megjelent a Jézus. 1973-ban ügyes, evangéliumokra épített szöveggel, kis kikerekítéssel, Marty kardinális hozzájárulásával, félmillió példányban. A szerzetesek szerint a tartalommal nincsen baj. Elfogult talán VI. Pál pápa, mikor ilyen szavakra fakadt, csak azért, mert Krisztus zakóban és nyakkendősen jelenik meg ugyanakkor, amikor a Jesus Christ Superstar-ban, ebben a szintén meghökentető filmben, a Názáreti félmeztelen ballerínák közt jelenik meg.

Ekkora bűn ez az elegáns kiskabát? Bevallom, magam is festettem afrikai Krisztust. A keresztfán négernek. Az egyiket egy francia fiatalembernek, aki egy karitászmozgalomban a volt gyarmatokon dolgozott s beleszerelmesedett Afrikába. A másikat a harmadik világ javára rendezett kiállításra, megláttatni a szenvedő színes emberben a közünk vonagló Krisztust. A kínaiak ferdeszeműnek, a hinduk sötétbőrűnek gondolják a Messiást. A reneszánszban kortárs ruhába öltöztették s nem akadt fönn miatta senki. Akkor se, ma se.

Az ottocento-val kezdődik a baj. Az úgynevezett történeti festők (Piloty) öltözék, háttér és korhűségre töreked-

tek. Csakhogy a kosztümök, drapériák, selymek, villanó páncélok, élethű virágfüzérek dagályos apotheozisában el-sikkadt a lélekábrázolás. Benczur monumentális vásznain a pátosz megölte az intimitást. Verizmust akartak, de külsőségekbe fulladtak s elvesztették az igazi mélységeket. Mozart halálának döbbenetével hogyan fér össze, ha az asztalcsipke csecsebecsésével piszmozg a festő. A kezelő fehérsége s a bútorok reflexe elterelik a figyelmet a megrázó történeletről. Mai színpadrendezők pont ezért helyettesítik csak drapériákkal a hátteret, hogy érvényesítsék a szó erejének jogát. Vérbeli festők nem sokat törődtek a mögöttiséggel. A bizanciak tóga és tunika redőzetei csak arra való, hogy aláhúzzák a belső mondani-valót. Még statikusabbá válják a Pantokrator. Michelangelo meg letépte még a lepleket is: nehogy elernyesszék a feszültséget. Rouault elgroteszkiült figuráival a kimondhatatlan titkaihoz ér. A művész kiveséz, a gyökerekig szimatol, ellazsálja a külsőségeket s arra áhit, ami az örök, ami független az időtől, a tegnaptól, ami 2 ezer év múlva is ugyanaz marad. Nem szabad a mibe-öltöztetéssel vergődnie, nehogy közben elillanjon, ami ugyanis alig-alig megfogható.

A mai reformnemzedékben is az a félelmetes, hogy javarészt az esetlegeseket javítgatja s a divat mozgómokjába süllyed. Csak természetes, hogy megőrül a nyakkendő banalitásának s észre se veszi, hogy míg korszakalkotó ötletéről lelkendezik, esetleg jóakarattal, de korlátoltsággal, még szegény Jézust is bovli portékává devalválja. A mezítlábast, aki alig törődött, hogy mibe öltözködik s a mezők lilomait többre tartotta Salamon dicsőségénél.

Néhány évvel ezelőtt dúltak a kék-hegyre menő harcok, milyen viseletben járjanak a papok és apácák. Sohasem avatkoztam bele a felületről szóló vitákba. Sajnos, a kosztümtervezések közben szétrázták a rendeket is. Olykor minigonnás apácák keresztbetett lábakkal mutogatják a bárók székein női bájaikat. Kinevették a bilikalapos római papokat s most külön bohócként járnak és viselkednek. Attól félek, míg cserélgetik Jézus viseltes köntösét, csak meg ne hamisítsák a tanításait is. Nem a ruha teszi az embert. Kiki azt hord, amit hord. Nem a kelme minősége, hanem az életinód és a szív, amely szerint megítél az Isten.

Minden előljáró hátrányos helyzetből indul. Minél följebb van — még inkább, ha pápa — kötve van szavaiban

és modorában. Nem kaphatja el magát. Mérsékelt viselkedésre az állása kötelezi. Ezzel szemben az alul lévő nem spórolja a pimasz kifejezéseket s alpári nyelvbottlásoktól se fél.

Bocsássák hát meg goromba nyelvöltögetéseimet. Maradjunk inkább jóakaratók. Mit is akartak az újságyszerkesztők? Csak azt, hogy rámutassanak: a vallás nem zökkent ki a kerékvágásból. A hit és szimbólumai otthonosak a jelen társadalmunkban is. Krisztus jól érzi magát jólszabott fazonban is. Sőt talán ízlik is neki. Az Üdvözítő örök napirendűségét és korszerűségét akarták így kifejezni.

De szükség van ilyen buta, primitív, gondolatszegény fogásra? Rászorulunk piszkos, hasznot hozó szatócs fogásokra, hogy botránkozásból vagy kíváncsiságból elhordják képes újságjainkat? A híveket vadászó Egyház ilyen olcsó csaletékre vetemedik? Propagandát verni annak, aki minden kamuflázs ellessége s hirdeti, hiába sikáljuk a tál külsejét, ha a belseje mocskos. Nem inkább blaszfémia ilyen ízléstelen eszközökhöz nyúlni? A valódi arc keresése helyett ilyen vásári cécóba bocsátkozni.

Eljutottunk az ízléstelenséghez. Bocsásson meg szerkesztő úr, ennyire lenéz bennünket? Megalázva érezzük magunkat, ha azt gondolja, hogy Jézus-élményünk a playboy-é s azok között is luxusfajtából valóé, a selyemfiúé. Kiélt arcú dandy nem lehet Krisztus ideál. Buddhától senki se kívánja, hogy lovagló nadrágban szemlélődjék. Vagy Mózes frakkban feszelegjen. Keresztelő János meg trikó alsónadrágban dörögje fenyegetéseit. Krisztus örök aktualitása nem az öltöztetéséből ered. Megértése nem a fumetti stílusból származik, mely arra a kanccsal útra vezet, amely a Via Conciliazione-t teletömi giccsekkel s leforrasztott üvegtégelyekben római levegőt árul a szentévből.

A hegyibeszéd szónokát, a keresztfa véres arcát hozzáálló módon kell, hogy próbáljuk megláttatni zakós és nyakendős felebarátom tekintetéből, talán épp akkor, mikor kihúzó elgázoltan a kocsironcsok alól. Védelmére keljek az elhagyottak, vagy akit éppen rabolnak előttem s tapsoljak a tisztaszívűeknek.

Ha a kifogásoltan modernizált Mester kiszólna a címlapból: Kinek tartanak engem az emberek s hallaná milyen furcsa gondolatokat sugall a nyomtatott képe — meghökkenten mondaná: mi-csodaaa?

PROKOP PÉTER

A művészet halála

California magasszínvonalú katolikus hetilapja, a Los Angelesben megjelenő «The Tidings» 1974. december 27-i számában figyelemreméltó cikket közölt «A művészet halála» címmel. Szerzője Robert Dwyer érsek, a kiváló esztétikus.

Cikkében az ember magasabbrendűségébe vetett mély hittel s a művészet jövője iránti szorongó aggodalommal idézte fel Dwyer érsek a neves spanyol filozófus, Ortega y Gasset (1883-1955) sötét jóslatait a művészet válságáról az 1920-as években megjelent könyvéből.

Ortega y Gasset már félévszázaddal ezelőtt megjósolta a művészet katasztrofális hanyatlását és zuhanását a teljes nihil felé, melynek tanúi vagyunk. Megalapítása, hogy a művészet dehumanizálódott, napjainkban sivár valóssággá vált. A mai szobrászt-festőt-grafikust nem érdekli már az ember. Túlnyomó többségük a komoly előtanulmányokat igénylő, hivatásérzetet és technikai felkészültséget megkívánó figuratív művek helyett értelmetlen formákat, «nem-objektív» ákombákomokat hord össze, elveti az emberi forma kimeríthetetlen változatosságát által nyújtott végtelen lehetőségeket. Tagadják a beható studiumok szükségességét, általában mindent tagadnak, ami a művészetet valóban művészetté teszi.

Már századunk elején megindult ez a folyamat a kubizmussal, majd folytatódott a poszt-posztimpresszionizmussal, dadaizmussal, konstruktivizmussal és a többi rövidéletű «izmus»-sal. Ezek az aberrációk és technikai kísérletezések, melyek egyben a humanitás elleni támadások is, vitték korunk művészetét egyenes vonalban a mai teljes chaos felé.

Ma már Picassot is avultnak tartják a mindent tagadó és semmiben sem hívő, túlzásokban megfeneklő festők és szobrászok. Nem bocsátják meg neki, hogy kétségtelen tehetség volt, ha prostituálta is a tehetségét. Inkább az Angliában élő amerikai Jacob Epstein tanítását követik, aki azt hirdette, hogy nemcsak értelmetlen, hanem abszurd szoborműveket kell a szobrásznak «alkotnia», bár ő maga saját műveiben nem követte ezt az elvet...

Ortega y Gasset ihletett próféta volt századunk első felében, s mint a prófétákra általában, őreá sem hallgatott az elmerülés felé haladó nyugati világ, amikor 1923-ban «Tema del nuestro tiempo», majd 1929-ben «La rebellion de las mashes» című, megrázó erejű könyvét megírta. Azóta jóslata beteljesedett: az embert jelentéktelen lényévé detronizálta a művészet, az emberi alak

kiesett a mai művészek érdeklődési vonalából.

Miért következett be? A kérdésre Dwyer érsekkel együtt abban találjuk meg a feleletet, hogy a mai egzisztencialista filozófia és freudizmusból kinőtt pszichológia jelentőség nélküli és cél nélküli lénynek, személytelen és vak erők játékszerének állítja be az embert. Miért legyen hát éppen az ember a művészet tárgya? Sőt: miért legyen egyáltalában tárgya a művészetnek? «Hol van megírva, hogy a művészetnek valamit ábrázolnia kell? — kérdezte tőlem egyszer ingerülten egy mai festő. Ezért halmoz össze a mai szobrász kockákat, hasábokat, hengereket és gömböket emberi alakok helyett, és ezért fest a mai festő érthető témák helyett piros (sőt vörös!) és kék foltokat, értelmetlen és semmitmondó kuszaságokat. A ma művészete elvesztette éltető talaját, a természetet, s azzal elvesztette önmagát is.

Ennek az emberietlenedő, dehumanizálódó folyamatnak egyik fő szellemi tényezője az istentelen kommunizmus, de vele tart, még fokozottabb mértékben, a szabad világ is a romlás mélysége felé vezető úton. Ezzel a modern művészetet nem érdekli az ember, az embert sem érdekli a mai művészet. A kiállítási helyiségekben alig van látogató, s akik bevetődnek is egy-egy mai nem-objektív álművész kiállítására, ezt legfeljebb azért teszik, hogy szörnyűködjenek vagy mulassanak a közszemlére tett üres ákombákomokon.

Meghalt a művészet, — állapítja meg rezignáltan Dwyer érsek, az igazi művészet megértő híve és hirdetője. Ezt a borúlátó megállapítását azonban nem tudjuk osztani. A művészet mai mélypontján a hangoskodó, tehetségtelen túlzók mellett kezdik felemelni szavukat a komoly művészek is, még pedig nem a «maradi» öregek, hanem az előrettekintő, komoly felkészültségű fiatalok, akik hisznek magukban és a művészet jövőjében. Az idők jele, hogy egy tehetséges magyar művész tollal ragadott és megrendítő verssorokban kiáltotta művésztársai fülébe:

«Barátaim, vigyázzatok, ...

őriztétek meg a szépség lángját!

S védjétek meg, mentsétek meg őt,

Dávidot és Mona Lisát,

Barátaim, barátaim: Védjétek meg az ember arcát!

Mi szilárdan hiszünk abban, hogy a jövő elhozza az új idők lelkét új nyelven megszólaltató, megújult művészetet.

BÍRÓ BÉLA

Botránykő: egyházi adó

A cím valóban nem túlzás: gondolkunk csak arra a számtalan bosszankodásra, káromkodásra és dührohamra, amelyet ez az intézmény kivált az embereken! Ez vonatkozik különösen a Németországban bevezetett rendszerre, miszerint a munkavállaló még csak nem is látja azt a pénzt, amit egyházi adó címen befizet, mert egyenesen levonják fizetéséből a kereseti adóval együtt. Természetesen minden országban más és más az adózási rendszer, mi azonban itt speciálisan a német módszerrel akarunk foglalkozni.

Az itteni jog szerint az állam gyűjti be az egyházi adót, amely eddig a kereseti, illetve jövedelmi adónak 10 százaléka volt, ma már azonban komolyan beszélnek 8-9 százalékra való leszállításáról. Az állam begyűjti az egyházi adót és bizonyos százalék (költségmegtérítés címén) levonása után átadja az egyháznak. A közönséges halandó tehát ezt a pénzt nem is látja, akár csak az állami adót, és — jellemének, lelkiiségének és az egyházhoz való viszonyának megfelelően ezt vagy helyesli, vagy csendben eltűri, átkozódik és káromkodik, vagy kilép az egyházból.

Hogy mennyire a lelkiiségtől függ az emberek magatartása az egyházi adóval kapcsolatban, erre hadd hozzuk fel az alábbi megtörtént esetet: az egyik német üzletágban szokás, hogy az alkalmazottak karácsony körül háromhavi fizetést kapnak. Ez természetesen komoly összeg és ennek megfelelően komoly összeg az ebből levonásra kerülő állami adó is. Az alkalmazottak ezzel kapcsolatban egy rossz szót sem szólnak, — keserűen felpanaszolják azonban, hogy mennyi egyházi adót fizetnek.

A Németországba került hazánkfiak is keserű szájjal tapasztalják, hogy vágyaik «el Doradoja» (legalább is ez volt még nem is olyan régen) nem mentes holmi tökéletlenségektől, mint például az egyházi adótól. Legszívesebben megváltoztatnának itt egyet-mást a saját képükre és hasonlatosságukra, ha lehetne. De mert ez könnyebb elképzelni, mint megtenni, vagy beletörődnek az itt fennálló élet- és jogrendszerbe, és ha morogva is, de «húzzák az igát» az itteni benszülöttekkel együtt, vagy pedig levonják a konzekvenciát.

Mi ez a konzekvencia? Nos, az egyházi adó fizetését senki meg nem tagadhatja, ha van jövedelme, mert ez államjogilag megalapozott adóféleség, aminek befizetéséről, illetve durván kifejezve: behajtásáról, — maga az állam

gondoskodik. Az itteni jog szerint ugyanis, aki tagja valamelyik bevett vallási közösségnek, annak kedves kötelessége is annak fenntartásához hozzájárulni és céljai elérésében anyagilag támogatni. Ez alól a kötelezettség alól vannak ugyan jogilag szabályozott kivételek, de önmagát az ember önhatalmúlag csak úgy mentesítheti, ha felmondja a tagságát, vagyis kilép az egyházból.

Természetesen ez utóbbi lépésre is van elegendő példa az itt élő magyarság körében, bár ez a lépés általában és magától értetődőleg csendben szokott végbemenni. Azért csendben, mert bár a materialista gondolkodás győzött, az ilyen ember mégsem érzi magát valami jól s ahelyett, hogy diadalmában törne ki, inkább hallgat és nem veri nagydobra az ügyet. Ami az eseteket vizsgálva legjobban feltűnik az embernek, hogy az egyházból kilépők (magyarok) nem a háború következtében Nyugatra vetődött és itt maradtak soraiból kerülnek ki, akik pedig végigmentek a nyomorúság, éhezés és lassú újjáépítés minden fázisán és csak hosszú évtizedek áldozatos munkájával tudtak rendezett anyagi körülmények közé jutni. Nem ezekből kerülnek ki az egyházból kilépők, hanem elsősorban azok közül, akik az utóbbi két évtizedben jöttek Nyugatra s a legrövidebb időn belül mindent meg akarnak szerezni, és így minden eszközt megragadnak, hogy könnyen és gyorsan meggazdagodjanak.

De e honfitársak magatartása lélektanilag más szempontból is magyarázható. A vallásuktól már odahaza rég elidegenedtek. Az itteni világ gazdagsága is inkább materialista vágyaikat táplálja és csak megerősíti őket materialista életszemléletükben. A kereszténység nem jelent számukra semmit s legfeljebb már csak mint néhány hagyományos szokás él bennük. Az egyháza nincs is szükségük, szolgálatait nem veszik igénybe. Miért fizessenek egyházi adót, amikor abból semmi hasznuk sincs? Karácsonyfát egyházi adó nélkül is lehet felállítani, más lelki igényük úgy sincs! — Az egykori zöldelő és virágzó ágak a kereszténység fáján az idők folyamán elszáradtak. A száraz ágak sorsa pedig az, hogy idővel a legkisebb szellő is letöri a törzsről. A mi esetünkben ez a szél az egyházi adó botránya, és a materialista csak a pillanatnyi hasznot és érdeket kereső gondolkodása.

Az egyházi adó problémája itt újabban még más vonatkozásban is szó-

nyegre került. Egy kis politikai párt írta zászlajára az állam és az egyház teljes különválasztását és ezzel együtt az egyházi adó állami kezelésének felmondását is. (A terv titkos rugója valójában azonban azoknak a választóknak a megnyerése, akik valamilyen oknál fogva nem rokonszenveznek az egyházi adó jelenlegi rendszerével.) De az egyházi embereken kívül még maguk a józanabb gondolkodású politikusok is felemelték intő szavukat e terv ellen. Megvalósításával — mondják — az állam egy hatalmas öngólt löne önmagának. Egyrészt, mert az állam és az egyház szorosan egymásra van utalva, céljuknál és hivatásuknál fogva egymást kiegészítik és segítik. Az egyháznak az állampolgárok lelki képzésében és irányításában olyan óriási érdemei vannak, hogy azt az állam semmiféle munkával meg erőfeszítéssel sem tudná pótolni. (Bismarck: Egy pap különb rendet tud teremteni, mint tíz rendőr!)

Másrészt, nem szabad szem elől téveszteni a tényt, hogy az egyházi adónak körülbelül 70 százalékát az egyházak szociális intézményeik, óvodák, iskolák, kórházak, öreg- és csecsemőotthonok fenntartására, szellemileg elmaradottak gondozására fordítják. Ezzel kapcsolatban egy mélyebben látó politikus így mérlegelte a helyzetet: Mit használ az államnak, ha nem segíti az egyházakat az adó kezelésében? Az állam kénytelen az adóhivatalokat fenntartani és fizetni a tisztviselők ezreit meg tízezreit. Ezek mellel elvégzik az egyházi adóval kapcsolatos munkát is. De ha kényszerítjük az egyházakat, hogy hasonló adóhivatalokat létesítsenek a saját céljaikra, akkor egyenesen magunk alatt vágjuk a fát, mert annyi- val kevesebb jut akkor a szociális intézmények fenntartására, amelyek így majd megint csak az államkasszát terhelik.

Azt ajánlják egyes pártemberek, hogy válasszuk szét az egyházat és államot? Tegyük fakultatívvá az egyházi adó fizetését? Jó, de mit nyerne ezzel az állam és a polgárok? A szükséges anyagiak hiánya miatt holt biztosan az állam nyakába szakadna az addig az egyháztól fenntartott szociális intézmények életben tartása, amire sem megfelelő személyzet, olyan olcsó személyzet, mint a szerzetesek és szerzetesnők, sem anyagi fedezet nem áll rendelkezésünkre. Ez magával hozna egy általános adóemelést, vagyis az adófizető polgár újra ott lenne, ahol a mádi «honpolgár».

Ezek egy józanul számító politikus gondolatai, amelyeken érdemes kissé elelmélkedni.

Beszélgetés Mindszenty bíborossal ausztráliai útjáról

Mindszenty József bíboros 9 hétig tartó ausztráliai útjáról közvetlenül az éjjeli mise előtt érkezett vissza a Pázmáneumba 1974 december 24-én. Frissen és egészségesen érkezett, bár a fárasztó apostoli út nyomai látszottak rajta. Maga mondotta az intézet kápolnájában az éjjeli szentmisét és homiliát. Az ünnepek elmúltával az Életünk szerkesztőjének alkalmat adott arra, hogy ausztráliai útjával kapcsolatban néhány kérdést intézzen hozzá.

Életünk: Mi indította Eminenciádat arra, hogy ilyen hosszantartó és fárasztó utat vállalt az ausztráliai magyarok meglátogatására?

Mindenütt magyar lelkipásztori indokból keresem fel a menekült magyarságot. Teszem ezt először azért, mivel tudom, hogy gyéren vannak magyar lelkipásztoraik és hiányoznak azok az intézmények is sokhelyütt, amelyeknek segítségével pótolhatnák maguk a világi apostolok a lelkipásztori hiányt. Másodsor azért megyek, hogy hozzájáruljak a meglévő intézmények fel-

De érdemes elgondolkodni azon is, hogy az egyházi adóval kapcsolatos problémák nem a háború utáni nehéz, bizony nagyon is keserves idők születtje, amikor tényleg minden fillérnek megvolt a maga, sokszor száz helye is, hanem éppen a gazdasági virágzás tetőpontján váltak akúttá. Mindez arra utal, hogy a gazdasági jóléttel együtt arányosan nő az emberi önzés és kapzsiság is. Ennek egyenes következménye, hogy az unokák 2 márkáért megölik nagyanyjukat és magukat kereszténynek mondó emberek évi 500 márka miatt megtagadják hitüket.

A hívő ember, az igazán hívő ember ezzel szemben tudja, hogy az egyház Isten gondolata és eszköze az ember üdvözítésében. Nem öncél tehát, hanem eszköz az ember szolgálatára. De tudja azt is, hogy minden földi jó, amit kapott és még kap, az Úr ajándéka, melyet használatra kapott csak s melyet Isten visszakövele tőle. E haszonbérbe kapás és adás csendül ki már azokból a szavakból, melyeket egykor Mózes intézett népe fiaihoz: «Tiszteld Uradat, Istenedet kezeld munkájának, jövedelmednek gyümölcséből!» Az egyházi adó is istentisztelet! Ha pedig istentisztelet, akkor nincs helye a morgásnak és lázongásnak. Isten (is) a vidám és nagy-lelkű adakozót szereti!

MEGYESI ANDRÁS

frissítéséhez és ahol lehet, újak megszervezéséhez segédkezet nyújtsak. Mindenütt érintkezést keresek a helyi főpástorral is, akinek jóindulatától sok függ a magyar lelkipástorok terén. Természetesen legfőbb óhajom az, hogy magyar híveink hűek maradjanak az ezeréves magyar kereszténységhez és minél inkább megértsék azt a történelmünk által igazolt tételt, hogy tragikus sorsú nemzetünk fennmaradását annak is köszönheti, hogy a kereszténységet és nemzeti eszmét szorosán összeforrasztotta egymással.

Életünk: Hány városban látogatta meg a magyarokat Eminenciás Úr a messze Ausztráliában?

Voltam Perthben, Adelaideban, Sydneyben, Camberrában, New Castlban, Brisbane-ban, Melbourne-ben, aztán Ausztráliából átrepültem Új Zélandba. Amint Ausztráliában is az említett helyekről kiindulva más magyar csoportokat is felkerestem, Új Zélandban is három magyar központot látogattam meg. Ide azért is szívesen átmentem, mivel évek óta nincs magyar lekipásztoruk s így jobban ki vannak téve annak a lelki veszélynek, amelytől mi idegenbe került híveinket szeretnénk megvédeni.

Életünk: Milyen alkalmakkor találkoztott Eminenciád a magyar hívekkel?

Minden városban tartottunk a püspöki katedrálisban ünnepélyes szentmisét. Magyar nyelvű szentbeszédet intéztem a hívekhez, míg angol nyelven rendszerint a helyi főpásztor vagy segédpüspöke mondott beszédet. A szentmisén természetesen nagy számban voltak jelen az ausztrál katolikusok közül is. Mise után rendszerint megbeszélést folytattam a magyarság vezetőivel, majd fogadtam a híveket csoportosan, családonként vagy egyenkint. Délután folyamán ünnepélyeket rendeztek s azokon a társemigrációk is szép számmal jelentek meg.

Életünk: Ragaszkodik-e a magyarság kereszténységéhez és nemzeti öntudatához ott a messze Ausztráliában?

Általában ez a ragaszkodás megvan mindenfelé a magyarság soraiban. Talán még többet és intenzívebben foglalkozhatnának a hit kérdéseivel és a modern élet által felvetett erkölcsi problémákkal. Ha nagyobb számú magyar mutatna érdeklődést egyházi intézmények iránt, a nehéz viszonyok ellenére

is könnyebben lehetne azokat kiépíteni.

A nemzeti gondolat ébrentartásában sincs hiány. Lehet talán, hogy a lelkeségek és egyesületek rendszeresebb összefogása még kiválóbb eredményeket hozna. Az egyesületi élet ugyanis nem elég, szükség van arra is, hogy az egyének, a családok és az egyes vidékek magyarsága közösségi életébe több kereszténységet vigyünk. A magyarságnak mindenkor javára vált, ha tagjai és családjai ragaszkodtak a keresztény elvekhez.

Életünk: Milyen intézményekben fejthetik ki tevékenységüket az ottani magyarság vezetői?

Kár, hogy nincsenek saját magyar plébániák. Csak lelkeségek szervezhetők a helybeli plébániák keretében. De még ebben a nem teljesen kielégítő keretben is szépen megy a lelkipásztori munka. Vannak magyar szentmisék, gyónási lehetőségek, a gyermekeket magyar hitoktatás keretében előkészítik az első szentáldozásra, bérmálásra (most magam bérmáltam meg az ifjúságot). A lelkesek szorgalmasan látogatják beteg magyar híveiket, és ami nagyon alapvető: gyakorlatban van náluk a lelkipásztori családlátogatás.

A gyermekek magyar nyelvű hitoktatásáról a lelkesek mellett a családok, a vasárnapi iskolák és újabban a cserkészcsapatok gondoskodnak. Valási egyesületeik is vannak, mint pl. a Szent Erzsébet, Szent István egyesületek, férfi és női kongregációk, stb. Ezek összejövetelein magyar nyelven kapnak elmélkedéseket és végzik ájtatossági gyakorlataikat. Vannak magyar könyvtárak, melyeket sokan látogatnak. Tetszett nekem, hogy pl. Melbourne-ben sokan járatják a Magyarok Vasárnapját.

Életünk: Voltak Eminenciádnak meghatározható élményei Ausztráliában is?

Mindenegyes repülőtéren megható volt, ahogyan vártak és könnyes szemmel elém jöttek. Örömmel tellett a szépságú magyar gyermekekben, az ott-honi és idegenben élő magyarság reményeiben. Még a börtönösök is szívesen vártak. Mikor a Melbourne-i börtönben egy súlyosan elítélt magyarnak azt mondtam: Az Isten téged is szeret! — kicsordultak a könnyei és a velem lévő is érezhették a jelenet alatt, mekkora erő a vallás az emberi nyomorban.

Burg-Kastl 1975 elején

Ez a magyar iskolavár 330 diákjával, 30 tanárral és nevelővel még mindig áll, pedig már 1960-ban akadtak hangok, főleg a váron belül arról, hogy a magyar iskola napjai meg vannak számálva.

Most új világválság küszöbén újra hallhatók ezek a hangok. Nincs komoly alapjuk, mert a magyar gimnázium állni fog mindaddig, amíg a külföldre szakadt magyarság ragaszkodik anyanyelvéhez és nemzeti kultúrájához. Sőt messzebb kell néznünk: állni fog míg az összmagyarságnak is érdeke ez a szellemi összekötő hid a Nyugattal és mindazzal, amit a Nyugat nekünk magyaroknak jelentett a múltban és jelent még ma is.

A kastli magyar gimnázium két internátusával, infláció és gazdasági válság ellenére eddig még biztosítani tudta anyagi létalapjait. Az 1974-es gazdasági év összkülső kerekén másfél millió DM. Csak tanárok és a személyzet fizetésére 970.000 DM-t adtunk ki. Az összkülsőből több mint egy milliót a szülők internátusdíj (havi 210 DM) és tandíj (havi 70 DM) címén fedezték. A többi segélyekből és adományokból kellett összehoznia az iskolának, mint mindig amióta csak fennáll. A legnagyobb segínyt a Bund adta az idén is (380.000 DM). A bajor állam 90.390 DM-t adott. A költségvetésben így is nagy rés maradt: több mint 70.000 DM, amit az eichstätti püspökség és a német püspöki konferencia segített betölteni. Az eichstätti püspök eddig is évenként több mint 30 ezer DM-val segítette a területén lévő magyar iskolát, de az idén összesen 50.700 DM-t adott. A német püspöki konferenciához az idén először fordult a Magyar Iskolabizottság segítségért. Nem hiába, mint több más helyre. Építkezésre 50.000 DM-t szavazott meg, az iskola üzemeltetésére pedig 25.000 DM-t. Az idei évtől kezdve pedig folyamatosan 75.000 DM-t.

Ezt külön meg kell említenünk azért, hogy a Nyugaton élő magyarság szélesebb körben és pontosabban értesüljön arról, hogy kik azok, akik még ma is komoly áldozatot hoznak az egyetlen magyar középiskoláért.

A sok névtelen magyar adományát az építkezési alapba fogtuk fel. Az iskola teljes kiépítése ugyanis annak ellenére, hogy 18 év óta szinte állandóan építünk, még messze sincs befejezve. A túlszűfolt alsó osztályokat ketté kell osztani, ehhez új osztálytermek kellenek. Korszerűbb tanításhoz modern elő-

adótermek szükségesek. A Bund építkezésre már nem folyósít segínyt. Az eddig még be nem épített pénzadományok összege kerekén háromszázezer DM. Legalább még ennyi kell, hogy komolyan hozzá lehessen fogni egy új iskolaszárny kiépítéséhez.

De mit érne a legmodernebbül kiépített iskola, ha hiányozna belőle az iskola lelke, a jó tanári kar. Ezen a téren komoly nehézségeink vannak. Több tanár kiöregedett és kivált, vagy rövidesen kiválik. Pillanatnyilag a legnagyobb hiány a felsőbb osztályokban a reális tantárgyaknál van. Matematikus és fizikus, kémikus meg biológus kell sürgősen. De a magyar iskolához, amely ma az egyetlen magyar középiskola a szabad világban és ezért annyira fontos magyar szerepe van, hogy nem elég csak komoly szaktudás és pedagógiai képesség, hanem magyar lélek és magyar szív is kell hozzá, különben nem magyar iskola; megszűnnék annyi áldozat, annyi erőfeszítés után a külön létjogosultsága is. Itt, ezen a ponton sosem lehet eleget nyújtani egyre idegenebbé váló emigráns ifjúságunknak és éppen ezért sosem lehet eleget követelni sem az itt tanító tanároktól.

Ezért is olyan kényes, nehéz probléma ma iskolánkban a tanár-utánpótlás. Jelentkező van elég, de a megfelelő megtalálni a nehéz. Eddigi tapasztalataink ezen a téren nem a legjobbak. Egyesek ugródeszkának, mások egzisztenciális kérdésnek tekintették a magyar iskolát.

Diák utánpótlásunk, hála Isten, van. Annyi szép magyar fiú és kislány jelentkezik minden évben, hogy örömlátni! Ötvenes létszámú alsó osztályaink vannak.

A baj csak ott van, hogy úgy változik évről évre ez a gyermekesereg, mint a kalejdoszkóp. Az emigráns sors, a nagy távolságok, a nyelvi nehézségek, az anyagi helyzet és különösen a nagyon távoli országokból jövő gyermekeknél a honvágy, egy-egy év alatt a negyedével apasztják ezeket az osztályokat. A felsőbb osztályokba jelentkeznek túlsokan újak, akik újra feltöltik a sorokat. Sajnos azonban, olyanok is, akik vagy fegyelmi vagy tanulmányi okokból máshol nem állták meg a helyüket. Magyarok ezek is, mi pedig az egyetlen magyar iskola idekint: meg kell nekik adnunk az utolsó lehetőséget. Nehéz tehertétel ez tanárra, osztályra, az egész iskolára... Igaz, több ilyen tanuló nálunk magára talál, mégis

mindig újra és újra fel kell tennünk magunknak a kérdést, érdemes-e ilyen áron a magyarság-mentés.

Iskolánk keresztény és magyar szellemű nevelőmunkáját nagyon megnehezíti az a körülmény is, hogy tanulóink többnyire a nyugati nagyvárosok külvárosából jönnek. Ez a millió erősen hat: a nyugati materialista, élvezethajászó életszemlélet beleivódik korán a magyar gyermek lelkébe is. Így értékítélete sokszor téves, vagy ferde, igazi életideálok után így nehezen lelkesedik. Különösen nagyobb diákjaink beszédstílusa durva, utcai, sokszor tragár, amit átvesznek a kicsinyeink, sajnos még a lányaink is. Ezen csak a szülői ház és az iskola együttes és következetes nevelő és korrigáló munkája segíthetne.

Erre azt mondják sokan és joggal: szelektálni kell. Igen ám, de az iskola nehéz anyagi helyzetében döntő jelentőségű mindig az anyagi szempont is. Ahhoz, hogy pénzügyi mérlegünk úgy ahogy egyensúlyban maradjon, legalább 330-340 tanuló szükséges. Húszhuszonöt kiesés már évi százezer DM-val kisebbítés az évi bevétel és még nagyobb rés tátonna az évi költségvetésben. — Viszont szelektálni is kell!

Ezért és a szülőkre nehezedő egyre súlyosabb gazdasági válság miatt is, elengedhetetlenül szükséges iskolánkban is egy ösztöndíj alapnak a megteremtése. Szegény, főleg sokgyermekes, jószellemű családokból kell kiválasztani azokat a gyermekeket, akik különben magyar iskolában nem tanulhatnának. Ezek a kilenc éven át nálunk tanuló gyerekek egy-egy osztály erkölcsi és szellemi nivóját nagyon emelhetnék, különösen a felsőbb osztályokban.

A folyó iskolaévben máris 5 diák részesül ilyen ösztöndíjban. De komoly hatása az iskola tanulmányi, fegyelmi és anyagi helyzetére csak akkor lenne, ha legalább 20-25 ilyen ösztöndíjunk volna minden évben. Egy ösztöndíj 3.200 DM-t jelent évenként. Tehetősebb magányosok, magyar lelkészségek, egyesületek létesíthetnének ilyen egész vagy fél ösztöndíjat. Addig, amíg az összes alapítványi helyre nincs arra érdemes diákunk, az összeg az ösztöndíj alapba folya bele, amelynek a kamataiból új ösztöndíjakat tudnánk adni, főleg részösztöndíjakat olyan családoknak, ahonnan több gyermek tanul egyszerre az iskolában és anyagi nehézséggel küzdenek. Viszont az iskola sem maradhat anyagi fedezet nélkül minden tanuló után.

Az ösztöndíj alap akkor válik komoly anyagi és tanulmányi tényezővé isko-

lánkban, ha legalább 200-250 ezer DM-ra növekszik. Az időpont ennek az a lapnak a megteremtésére még sosem volt kedvezőbb mint most.

Mindszenty bíboros úr a példa, aki csodálatos önfeláldozással, 83 évével, annyi szenvedés és börtön után járja a világot, felkeres minden hazáját vesztett magyart, hogy vigasztalást, bátorítást és erőt vigyen, hogy megtartsa őket nem csak a hitben, hanem magyarságukban is. Ezért inti mindenhol a magyar szülőket az édes anyanyelv gyakorlására a családban, ezért szinte felémészto gondja a magyar iskola, hétvégi iskola és az ifjúsági egyesületek sorsa. — Elemezhetik, bírálhatják személyét és munkáját így is, meg úgy is, azt tőle nem vitathatja el már most sem senki a magyarok közül, hogy a szét-szóródott magyarság megőrzésére az emigráció történetében olyan erőfeszítést nem vitt véghez senki mint Ő.

Így csak természetes, hogy az egyetlen szabad magyar középiskola is a szívügye. Az öt mostani ösztöndíjból kettőt ő adományozott. Ő járt és jár közben a német püspöki karnál, a hatóságoknál az iskola minél erőteljesebb megsegítése érdekében. Megtérve Amerikából a százezrekre menő segélyből, amit a magyar elemi iskoláknak, plébániáknak és rászoruló öregeknek nyújtott, tízezer Dollárt adott Burg-Kastl-nak szegény diákok támogatására. Ausztráliai fáradságos útjáról egyenesen az iskolához utalt át hétezer ausztrál dollárt.

Mi többi magyarok, akik már a második világháború, vagy 56 óta élvezzük a nyugati jólétet, ilyen emberfeletti erőfeszítés láttán csak szégyenkezhetünk, ha a magunk kis magyar áldozatára gondolunk.

A hercegprímás úr példájára akadtak más magyarok is, akik külön gondoltak a szegény magyar diák-problémára és kéretlenül összeadtak 11.000 DM-t. Január 12-én a kastli magyar szülői tanács teljes mértékben a magáévá tette az ösztöndíj gondolatot és még ebben az évben össze akar hozni a tehetősebb szülőktől legalább hat teljes stipendiumot. Az iskola és a szülők közösen fordulnak majd a sajtó útján és körlevélben a tehetősebb magyarokhoz, közösekhez, hogy segítsék ezt a nemes gondolatot.

Tudjuk, hogy megint azokhoz fordulunk, akik már eddig is mindig áldoztak. De ez már csak így van ezen a világon: a sokak gondját mindig a kevesek viselik a szívükön.

DR. HARANGOZÓ FERENC

Isten büntetése

Régebben történt, amikor egy magyar családot meglátogattam. Karácsony után volt, az ajándékok még nagy becsben voltak. Éppen a nappali szobába léptem be. Csak ösztönszerűen kaptam el fejem egy repülő tárgy elől, hogy épségben maradjon, — mármint a fejem. Az indiándárda, amelyet egy hat éves fiú dobott el, levert két virágcserepet, átfúrta a függönyt és kitörte az ablakot. Szépítési szándék mellett sem lehetett kedvesnek mondani a vendégfogadást. A ház asszonya áttessékelt egy másik szobába és mielőtt a szigorú apa megérkezett volna, üvegest hitvatott.

Nevelői feladatom teljes tudatában próbáltam megmagyarázni a kis emberpalántának, hogy a lándzsa-ügyben helytelenül cselekedett. Kerek szemeket meresztett rám és közben az ebédlőszéken próbálta ki, milyen formában helyettesíti az indián lovat. Úgy gondolhatta, hogy éppen most veszi be a kanyart... és megtörtént a baj: a szék lába eltörött, a lovas nekiesett fejével a fütöttestnek, kétségbeesett sírás, felcsigázott idegek, elsősegély, stb. Az édesanya magából kikelve mondotta: «Látod fiam, aki nem hallgat a szép szóra, az így jár. Ez az Isten büntetése.»

Az eset külső formája nem volt közömbös: vérző fej, bedagadt szem és világos jel, hogy a gyermek játékosztöne kilépett a megengedett keretből. Ez még érthető is volt. Egy kis vigasztalás azonban helyénvaló lett volna, mert így a gyermek magára maradt kitörő játék kedvének befejezésében. Megmaradt a szomorú záróítélet: a baleset fájdalom engedetlenségének büntetése és ez a büntetés a jó Isten «rendelkezéséből» történt.

A gyermek talán el is felejtene ezt az esetet, ha nem hallaná újra meg újra, hasonló végződésű játékorá után, hogy a hasraesés, vagy az orrvérzés mindig Isten büntetése. Tulajdonképpen a gyermeknek arra kellene gondolnia, mi köze van Istennek az indiánokhoz, vagy az ebédlő-széken való lovagláshoz? Kis agya ilyen kérdéssel nem tud még megbirkózni. Annyit fog csak fel, hogy a kellemes játék félbeszakad, vigasztalannul, és azt szülei Istennel hozzák összefüggésbe.

A gyermek helyett tegyük fel mi a kérdést: mi köze van Istennek az indián lándzsához, vagy az ebédlőszéken történt lovagláshoz? Bármilyen szomorú is legyen a játék vége, Istent nem lehet belevonni, mint nagy óvónéit a gyermek játékába, még akkor sem, ha az

tragikusan fejeződik be. Isten a gyermeket olyanná teremtette, hogy tiszta szívből tud játszani és tombolni. Mi lógatófejű felnőttek, akik az életben sokat csalódtunk, okkal is, csak nehezen tudjuk megérteni, mennyire bele tud merülni egy gyermek a játékba: nem hallja az ebédhez hívó szót, nem vesz észre egy kedves kérdést sem, elengedi füle mellett a figyelmeztetést, mert egész énjével a játékra irányítja gondolatát. Isten számára a gyermek játéká annyira fontos, hogy a jövő élet ígéretét is belefoglalta.

Természetesen a gyermek játékmódjára ügyelni kell. Nem szabad megengedni, hogy tapasztalatlanságában olyan játékmódot üzzön, ami neki, vagy másoknak káros lehet. Játéka miatt nem kellene őt megszidni, vagy egyenesen megbüntetni. Ez csak makacsságát növeli, de nem bírja jobb belátásra. Még akkor is, mikor veszélyes játékon kapjuk őt rajta, meg kell őriznünk nyugalomunkat. A merészség gondolata a gyermeknél olyan erős, hogy alig tud neki ellenállni. Meg kell róla győződnünk, hogy engedetlenségét hamarabb megváltoztathatjuk, ha egy megtörtént baleset után mellette állunk és vigasztaljuk, vagy rávezetjük a játékmód helyességére, mintha arra utalunk, hogy fájdalommal Isten büntetése.

Az eset különben tragikussá válhat. Idővel kialakul a gyermekben Istenről alkotott képe: oda is belát és akkor is, amikor szülei nem figyelhetik őt, a tiltott fáramászásznál is ott van, vagy azt is látja, mikor a szomszéd kertjében engedély nélkül fölverik az indiánsátrat, és a büntetés veszélye állandóan feje fölött lebeg. A gyermek szemében Isten részvételnélküli szigorú lesz, aki elől nincsen menekülés, aki nem ismer pardont, vagy humort, aki mindent lát és mindent megbüntet. Ebből kifolyólag magatartása kettős lehet: magabazárkózik és minden egészséges kezdeményezésről lemond, ami hozzátartozna jellemének alakulásához, vagy «kihívja» megint «Isten büntetését». Később rájön arra is, hogy a büntetés néha elmarad... és ha Jánoskából János lesz, gyanakodni is fog, hogy az «Isten büntetése» csak a szülők nevelői segédeszköze volt és Isten nélkül is nagyon jól megtalálja számítását az életben. Ezt mondhatnánk talán világosabban is: hitetlenné vált a fiú.

P. SZÓKE JÁNOS

Mindszenty József

EMLÉKIRATAIM

(A püspökök körlevele ezután utal az ország polgárainak törvénytelen letartóztatására, a közúti rablásokra, papok börtönbevetésére, a besúgás- és a feljelentések rendszerére, védtelen polgárok internálására, a fiatalság züllesztésére. A bíboros emlékirataiban a továbbiakban ez áll:)

A választásokból 57,7 százalékos győzelemmel került ki a kisgazdapárt, amely programjában a keresztény elvek védelmét és megvalósítását ígérte a marxizmussal szemben. Az eredmény valóban elsöprő és elemi erővel megnyilatkozó tiltakozás volt a kommunizmus ellen. A kommunista párt a leadott szavazatokból 16,7 százalékot kapott, de ennek is egy részét megvesztegetés, visszaélések és terror eredményeképpen. Tudtam például arról, hogy Zala vármegyében Rákosi Mátyás megbukott, de választási visszaéléssel a kisgazdapárt szavazataiból kiegészítették a hiányzó kommunista szavazatokat.

A csalódott kommunisták a választások után hevesen támadták a püspök-kari körlevelet. Azzal vádolták az egész püspöki kart, persze engem külön is, hogy meg akarjuk akadályozni a «demokratikus» átalakulást, mert vissza a-

karjuk venni a szegény parasztok kezéből az egyháztól elvett földeket. Nagy csodálkozásunkra a kisgazdapárt országos vezetői is csatlakoztak a marxista pártok tiltakozásához. Ez persze előre vetett árnyéka volt annak a gyengeségnek és tehetetlenségnek, amely ettől kezdve a kisgazdapárt központi vezetőségét állandóan jellemezte. A tiltakozásra november 7-én így válaszoltam: «Kötelességszerűen és hagyományos nyomokon járt el a püspöki kar, amikor most, mint annyiszor a múltban is, a közélet egyes panaszos kérdéseivel nyilvánosan foglalkozott. Ezt a jogát a kormányok soha kétségbe nem vonták, nem tette azt eddig a jelenlegi sem, sőt az állami tényezők a felszólalást mindig figyelmesen fogadták, kétségtelenül azért, mert a püspöki kar mindig csak orvoslási és segítői szándékkal emelt szót a nyilvánosság előtt... Nem napi politikába való avatkozás ez, hiszen maga a körlevél azt mondja, hogy az igazság és kötelesség elveit fejt ki. Az emberi alapvető jogok, azok sérelme, népünk gyötrelme nem napi politika... Az egyház köteles híveit védeni... különben is a hosszú pásztorlevélnek mintegy 20 sora szól a választásokról és az is mindig elvi magaslaton...

A koalíciós kormány hivatalba lépése

... A kisgazdapárt vezetői Vorosilov nyomására pártközi megállapodásban kötelezték magukat, hogy a november 4-i választások után is fenntartják a koalíciós kormányzást. Vorosilov erre az úgynevezett megegyezésre hivatkozott, és a választás után csak olyan koalíciót volt hajlandó elismerni, amelyben a győztes kisgazdapárt 50-50 százalékos arányban osztozik a marxistákkal a miniszteri tárcákon. A kisgazdapárt vezetősége ennek az újabb nyomásnak is engedett, sőt engedett abban is, hogy a kommunisták kapják a döntő fontosságú belügyminiszteri tárcát... A színpalak mögött végrehajtott kormányalapítás erősen meglepte az országot... Ezek után megfélemlítve hozták azokat a határozatokat, amelyek lépésről-lépésre közelebb vitték az ország törpe kisebbségét a teljes hatalomhoz... Ilyen előzmények után tett nálam hivatalos látogatást 1945 november 16-án az új miniszterelnök, Tildy Zoltán. Varga Bélával érkeztek és én elég hűvösen fogadtam őket. Nem mulasztottam el célzásokat tenni a pártvezetőség gyenge magatartására és az abból származó nagy nemzeti kárra. Azzal mentegelőztek, hogy Vorosilov a nemzet életét érintő súlyos megtorlásokat helyezett kilátásba és ezért kellett engedniük, de remélik, hogy a békekötés

után egy szabadabb politikai légkörben majd megnyirbálhatják a marxisták zsarolással szerzett babérait. Tildy ezután római utamról érdeklődött, megkért, hogy XII. Pius pápánál terjesszem elő az új kormány óhaját, amely a Szentszékkal való diplomáciai kapcsolatok helyreállítására irányul... Megígértem, hogy a kormány óhaját előterjesztem... Tildy örült. Utána az alkotmány megváltoztatásának tervét hoztam fel. Hírek terjednek arról, hogy a marxista pártok a királyság intézménye helyett a köztársaság bevezetését követelik. Tildy is tudott ilyen törekvésekről. Kifejtettem állásponomat: ebben a nemzet alkotmányát érintő fontos kérdésben semmiképpen nem szabad engedniük a szovjet nyomásnak. Hivatkozzanak arra, mondtam, hogy a választásokon egyetlen párt sem vetette fel az alkotmány módosításának a szükségét és így a jelenlegi parlamentnek a néptől erre nincsen felhatalmazása. Ha a blsevisták mindenképpen döntést akarnak az ügyben, meg kell kérdezni magát a népet. Hangsúlyoztam, hogy a kommunisták a köztársaság bevezetését azért követelik, mert újabb helyzeti előnyökhöz akarnak jutni. Szünetet tartottam és kérdőleg néztem Tildyre, aki szenttelenül válaszolt: «Én is így gondolom.»

Az üldözöttek védelmezése

Az emlékiratokból kiderül, hogy az államforma megváltoztatásánál a pártok nem kérdezték meg a magyar népet és az ország primása Tildyhez írt levelében óvást emelt az ügyben.

A háború után, amikor Németországban és Itáliában már megszűnt a fasizmus miatti számonkérés, Magyarországon a kommunista párt teljes hatalomra jutása érdekében fenn akarta tartani a társadalom polarizálását és fasizmus címén olyan rétegek bebörtönzését, amelyeknek semmi köze sem volt a fasizmushoz, sőt nem egyszer annak áldozataik voltak. Mindszenty bíboros és a magyar püspöki kar felemelte szavát a társadalmi megbékélés érdekében. Emlékirataiban erről ezeket írja:)

Az őszi püspökkari konferencián foglalkoztunk az internáló táborkba és börtönökbe zárt, úgynevezett háborús bűnösök sanyarú sorsával is. A politikai rendőrség üres gyanú, személyes sérelem, egyéni neheztelés, titkos pártmesterkedések miatt vett őrizetbe politikusokat, köztisztviselőket, és vagyonukból kiforgatott családfenntartókat. Természetesen voltak köztük egyének, akik a háború alatt a kezükbe került hatalommal visszaéltek, vagy a felülről kapott parancsokat végrehajtották, de túlnyomó részük ártatlan volt és inkább csak azért vették őrizetbe, hogy megfélemlítve új kollaboránsokat toborozzanak közülük a marxista pártok javára. Hasonló célból támadtak a magyarországi német kisebbségre... Elkobozták vagyonukat, börtönbe vagy internáló táborba zárták őket.

1945 október 17-én a püspöki kar körlevelében hívta fel az ország és világ közvéleményének figyelmét a politikai zsarolás áldozatainak a helyzetére. Többek között ezeket állapítottuk meg: «Kötelességszerűen felemeltük szavunkat a keresztelt és keresztetetlen zsidóság védelmében, s most éppúgy lehetetlen hallgatnunk népünk megsokasodott szenvedései fölött is... Gondolunk a szabadságuktól megfosztottak nagy számára, vállaljuk a hadifoglyok, elhurcoltak sorsát... De nagy a számuk itthon is azoknak, akiknek hiányzik a személyes szabadság joga, akik hónapok óta sinylődnek fogságban anélkül, hogy közölnék velük helyzetük okát, ügyükben jgerős ítéletet hoznának, vagy csak ki is hallgatnák őket. Közösen emeljük fel most is tiltakozó szavunkat éppen a tél küszöbén: csökkentsék az amugyis bőséges magyar szenvedéseket, apaszszak meg a családok keserűségének tengerét. Különösen felhívjuk a figyelmet a fogságban lévő és az internált betegekre és az elaggodttakra.»

(Emlékirataiban a bíboros ezután a csepeli munkásokról ír:)

A hercegprímás Csepelen

Amikor Rómából hazaérkeztem, elég tettem a csepeli munkásság meghívásának és 1945 december 23-án megjelentem körükben. Csepel gyárvárost a bolsevisták fellegváraknak tekintették és általában csak úgy emlegették, mint a «vörös Csepelt». Ezért lepte meg őket jelenlétem s méginkább az, hogy a munkásság tizezrei szokatlan lelkesedéssel fogadtak. De Csepel ötvenezer lakosa már eddig is többször megmutatta, hogy vallásához nem enged nyúltni és hogy a magyar munkás önérzetesen ragaszkodik függetlenül megalkotott véleményeihez. Kézzelfogható jele volt ennek, hogy két új középiskolát szerveztek, az egyikbe bencés tanárokat hívtak, a másikat pedig szerzetesnővérekre bízták. Mivel a bolsevisták szüntelenül a munkásságtól rájuk ruházott hatalmukat emlegették, úgy gondoltam, hogy Csepelen hívhatnám fel legmegfelelőbbben a figyelmet az üldözöttek sorsára. Szentbeszédem főbb gondolata ez volt: «Nem a gyűlöletet, hanem a szeretetet hirdetem... És mert a szeretet a mi alapunk, nem vesszük el senki kenyerét, inkább az éhezőknek ételt adunk... Nem hajszolunk senki emberfiát a kétségbeesésbe, inkább a kétségben lévőknek jó tanácsot adunk... Mi még ellenségeinket is szeretjük, mert Jézus, és nyomában Szent István szerpap iskolájában ezt tanultuk.»

A karácsonyi ünnepek alatt meglátogattam két nagy internálótábor, a délbudait és a csepelit. Lelkipásztori megfontolásból tettem, de arra is gondoltam, hogy talán érdeklődésem és látogatásom mérséklettel hat majd a gyűlölet tobzódására. A részvét és a hála vitt, hiszen az előző karácsonykor, a hitleri megszállás idején magam is életveszélyben voltam a sopronkőhidai fegyház lakójaként huszonhat papommal és kispapommal együtt. Most Délbudán és Csepelen egyik internálótáborba sem akartak beengedni annak ellenére, hogy írásban jelentettem a

A «hóhér-törvény» és a diákösszeesküvések

1946 február elsején a nemzetgyűlés megszavazta a köztársasági államformát. Első elnökként Tildy Zoltánt választották meg. Utóda a miniszterelnöki székben Nagy Ferenc lett, akinek kormányában a belügyminisztérium élén a humánusabb Nagy Imrét Rajk László váltotta fel. Rajk nemcsak türte és helyeselte a politikai rendőrség terrorját és kínzásait, hanem közvetlenül is irányította a hirhedt szervezetet s nyilván a rendőrségi rémuralomnak akartak törvényes látszatot adni, amikor a kommunisták a *köztársaság védelméről szóló törvényjavaslatot* benyújtották.

Sokan azonban a kigazdapártban kezdték felismerni a bolsevista taktikát.

minisztériumnak látogatási szándékot az időponttal együtt... Válasz egyik alkalommal sem jött. De azért megjelentem, s mikor vonakodtak beengedni, kijelentettem, hogy nem távozom s ott a kapu előtt várok, amíg a fölöttes hatóságoktól megszerzik számomra az engedélyt. Természetesen tudtam, hogy végülis beengednek. Amint ugyanis híre terjedt, hogy a primás ott áll a tábor kapuja előtt és bebocsátásra vár, a környék népe áramlani kezdett a helyszínre. Ez semmiképpen sem volt kellemes a parancsnokságnak. Csak ilyen fellépéssel tudtam megnyitni magam előtt a kaput.

Bent meglátogattam a tömegszállásokat és benéztem sok cellába. A délbudai táborban a nagytéren összehívtam a hatalmas embertömeget. Pár szót szoltam hozzájuk ott a szabadban. Észrevettem, ahogyan szavaimra a letört férfiak felemelték fejüket és szemükben is megcsillant az élet fénye. Nem annyira a szavaktól, mint inkább a tényről, hogy a primás eljött közéjük, mert meg akarja mutatni, hogy ők változatlanul emberek és értékek az egyház szemében...

Amikor nagy nehezen engedélyezték, néhány budapesti börtönben is felkerestem a rabokat. Nagy Imre belügyminisztersége alatt még sikerült ilyen engedélyt kapnom, de utóda, Rajk László idején már akadékoskodtak... Börtönlátogatásaim meleg szálakat szóttek a szenvedőkkel. Sok rab hozzátartozója jött el Esztergomba vagy Budára, hogy megköszönje, apjuk, férjük, vagy gyermeküknél tett látogatásomat.

(1946-ban fókuszódott Rákosiék terrorja a magyar társadalom ellen, elhátározta a nem-kommunista ifjúsági szervek erőszakos felszámolását. Mindszenty bíboros emlékirataiban erről a következőket olvashatjuk:)

A Rajk által beterveztett törvényjavaslatról könnyen meg lehetett állapítani, hogy az egy szovjet törvénynek a lemásolása, azzal a céllal, hogy a köztársasági államforma védelmének ürügyén félreállítsák és elsüllyesszék mindazokat a politikusokat és közéleti férfiakat, akik útjában álltak a kommunista egyeduralmi törekvéseknek. Ezért neveztek el «hóhér-törvény»-nek. Az én peremben is erre a törvényre építették a vádakat, paragrafusaira hivatkozva ítélték el életfogytiglani fegyházra. Aki ismeri a bolsevista terminológiát, magából a szövegből ki tudja olvasni a mögöttes rejlő embertelen szándékot. A törvényt ártatlan, már előzőleg halálra

kínzott embereken kegyetlenül és gátlástalanul alkalmazták. Emlékirataimban később, a magam perének ismertetésénél még szó lesz e módszerek alkalmazóinak elképzelhetetlen romlottságáról, bár előre meg kell jegyezmem, hogy a toll képtelen az egész valóságot ábrázolni.

(Az emlékiratok ezután a középiskolások elleni ÁVOS terror néhány epizódját elevenítik fel:)

Rajk váratlan fordulattal a középiskolákban rendelt el házkutatásokat. A rendőrség bejelentés nélkül szállt ki és tanítás közben, osztályról-osztályra átvizsgálta a tanulók táskáját, füzeteit, vagy motozta zsebeiket. A razzia végén magukkal vittek 15-20 diákot, és egy-két napig fogva tartották őket. Fenyegetéssel, veréssel, kínzással aláírtattak velük kihallgatási jegyzőkönyveket, amelyekben szerzetes tanáraik és hitoktatóik ellen összeállított vádak sorakoztak. A tanintézetekben a rendőrök éjjelente pisztolyokat, puskákat, töltényeket rejtettek el, amelyeket aztán másnap az igazgató jelenlétében «megtaláltak» és felmutattak, mint úgynevezett diákösszeesküvés bűnjelét...

Amint az első hírek eljutottak hozzám, azonnal kértem a katolikus főigazgatót, hogy minden esetet vizsgál-tasson meg. Ehhez Keresztury Dezső közoktatásügyi miniszter is segédkezett nyújtott. A hivatalos vizsgálatból kitűnt, hogy a kommunista belügyminiszter mesterségesen felidézett vádakkal vezet rohamot a katolikus iskolák és az iskolai hitoktatás ellen. A vizsgálat befejezést nyert az esztergomi bencés, a keszhelyi premontrai, a nagykanizsai piarista, a pécsi cisztercita és a váci piarista gimnáziumban. A vádak teljesen alaptalannak bizonyultak...

Nagy volt a felháborodás az egész országban, a rendőrség azonban folytatta rajtaütéses kiszállásait, iskoláról-iskolára, hogy minél több helyen fedezzen fel ún. diákösszeesküvést, mint amelyre hivatkozva a kormányzat azután az ifjúság nevelését kiragadhassa az egyház kezéből. Egyszer azonban a politikai rendőrség és sajtó összeműködésébe súlyos hiba csúszott. Baján történt, hogy a ciszterciták gimnáziumában még nem is zajlott le a rendőrségi házkutatás, amikor a fővárosi lapokban már megjelentek a tudósítások: az ottani szerzetesgimnáziumban felfedezett diákösszeesküvésről. Ebből országos botrány támadt és a diákösszeesküvések ügyét fanyar képpel le kellett venni a napirendről.

(Folytatjuk)

Karácsony Essenben

A karácsony ma is Karácsony még. A csillag fényéből semmi sem kopott, Essenben újból felragogott. Hirdetve, hogy az Isten mindig újból megszületik a szívünk mélyén, ha mi is akarjuk. Mi pedig teljes szívvel ünnepeltünk és üzenjük nektek, hogy a betlehemesdi még mindig a legszebb játék, mert a legtöbb kegyelem árad ránk a jászolban fekvő kis Jézus sugárzó szeméből.

A kis Jézus kedvencei a gyermekek, amikor Karácsony napján az Ő születését ünneplik. Ki is tudná méltóbban ünnepelni a karácsonyt, mint maguk a gyerekek, ártatlan, buzgó, örömteli mosolyukkal. A karácsony pillanatával kezdődött a megváltás nagy műve. Adj a Isten, hogy a Szent Év megnyitásával ez a karácsony csak kezdete legyen egy megújuló keresztény katolikus életnek Krisztusban.

A szokásos karácsonyi szentmise után, amelyen ezúttal rendkívül sokan vettek részt, az ünnepség megnyitására Corelli karácsonyi koncertjét halottuk Sikorski Antónia Szent Karácsony Éj előadásában. Néhány bevezető szó és verses-köszöntő után előadásra került Sikorski Antónia Szent Karácsony Éj című betlehemes játéka. Ebben a játékban 12 magyar karácsonyi ének van feldolgozva a karácsony éj történéseinek megfelelő verses összekötő szöveggel ellátva. Az összes szereplő, valamint a kíséretet képező kis zenekar az esseni Magyar Lelkészséghez tartozó gyermekekből tevődött össze. Sőt a zenekarban kíséretül még Sikorski Antónia német iskolás növendékei is örömmel vettek részt. A karácsonyi áhítat elfelejtette velük a nyelvkülönbséget is.

Karácsonyi ünnepségünkhöz leglelkesebben közreműködtek, szinte fáradtságot nem ismerve: Ambróz Imréné, majd zenei vonalon még Klukon István hegedűművész, valamint Avar Lucia hegedűs-növendék.

Szereplőink közül igen jól felkészültek: Ádám Szerénke verses-köszöntőivel. Mária szerepét Ádám Aranka nagyon sikeresen alakította, József szerepét igen szerényen, de jól, Gécz Kálmán. Heródest Pógáts Csaba diák játszotta sikeresen; Avar Péter és Tózsér Gábor, mint főpapok, jól segítettek Heródes mellett. Öltözetük igen szép és hatásos volt. Majd a kis-pásztorok közül Léhnárd Zoltán, Horváth Gábor, Edelmann Árpai sikerrel szerepeltek, a pásztor-csoportban bájosan működött közre, mint kisbojtár, a 4 éves Soltra Tamás és testvére Attila. A három-királyok szerepét nagyon szépen alakították: Rick Tibi, Vajai András és Léhnárd Zolika. Főangyalok voltak: Le-

hóczki Gabrielle és Meller Editke. A pásztorok között még a vluynek köztül: Fabriciusz, Moór, Tóth gyermekek és Kis Oetlev tették elevenebbé a színpadot ügyességükkel. Hasonlóan igen ügyesen és szépen szerepeltek még Schweighardt Pisti és Judit, valamint Tóth Etelka.

A konferálást Rick Editkének köszönjük, aki igen ügyesen, első alkalommal meglepett és megörvendezett bennünket.

Mikó György főtisztelendő úr az évenkénti karácsonyi betlehemes ünnep megrendezésével azt akarja bizonyítani, hogy az emberi lélek nem egy reménytelen és formálhatatlan anyag, hanem Istentől kapott szikra, amit azonban lelkesedéssel kell szent tűzzé szítani az isteni szeretet kibontakozása felé a bölcsőtől kezdve. Legszebb gyermekkori emlékeink közé tartozik egy-egy karácsonyi ünnep, ezért kötelességünk minden nehézséget leküzdve a jövő generációnak is ezt az emléket továbbadni. (— egy apa —)

AZ EURÓPAI CSERKÉSZKERÜLET FELHÍVÁSA

A Magyar Cserkészszövetség európai kerülete szeretettel hívja fel a magyar cserkészmunka 65 esztendő jubileuma alkalmából az európai országokban élő magyar testvéreinket, volt cserkészeket, öregcserkészeket, cserkészletünk barátait a magyar cserkészmunka anyagi támogatására.

A magyar cserkészmunka a külföldön élő magyarság egyetlen ifjúsági mozgalmá, hogy munkáját tovább tudja folytatni a magyar fiatalság körében, anyagi támogatásra szorul.

Az egész világon elterjedt mozgalom Európában is szépen fejlődik, csapatai tíz európai országban működnek. A mozgalom fenntartása, nyári és téli táboraink megrendezése ma már csak a magyarság hathatós támogatásával képzelhető el. Ezért kérjük mindazokat, akiknek anyagi lehetőségei vannak, küldjenek évi támogatást az európai cserkészkerület címére. Ha lehet, kösenek Bankjuknál ún. «Dauerauftragot» vagy utalják át az összeget bankszámlánkra. (Deutsche Bank München Ko. No. 6501274. — Postscheckkonto München 1314 19-804. Címünk: Ung. Pfadfinderbund, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40. Tel. 982637.

Az adományozók névsorát időnként a magyar sajtó útján is közöljük. Segítségük bennünket, hogy mi is segíteni tudjunk!

**A Magyar Cserkészszövetség
európai kerületének központja**

† Dr. Léh Tibor

Szomorú, megkészt hír jutott el hozzánk Dr. Léh Tibor, Párizsban élő magyar ügyvéd váratlan haláláról. A vonatban ragadta el hirtelen a halál, útban hazafelé délfranciaországi rokoni látogatás után.

Dr. Léh november 9-én feleségével együtt meglátogatta a délfranciaországi Cognacban lakó fivérét, aki előzőleg szerencsésen átesett egy súlyos szív-műtéten. Ezután a sikeres operáció után gyűlt össze a család és a nagyszámú rokonság. Dr. Léh Tibor is kitűnően érezte magát: az utolsó este a jelenlévő franciáknak elénekelt a magyar himnusz is, hogy megmutassa nekik nemzeti imánk szépségét. Indulás előtt nagy öröm érte: fia, ifj. Dr. Léh Tibor telefonált Párizsból, hogy sikeresen letette ott az ügyvédi vizsgát.

Ebben a kitűnő hangulatban indult tehát vissza Párizsba a Léh-házaspár a délutáni vonattal, s három óra múlva ebben a vonatban érte a szeretett férjet a halál. Szívbenulás folytán összeesett, amikor a szerelvény éppen megállt St. Pierre de Corp állomáson. Sem az utasok, sem az orvos, aki percek alatt ott termelt mellette és injekciót is adott neki, már nem tudtak rajta segíteni. Holttestét Cognacba szállították, s rokonai sírboltjában temették el.

Dr. Léh Tibort szeretetreméltóságáról és jóságáról ismerték a párizsi magyarság körében. Sok honfitársának volt segítségére két évtizeden keresztül nemcsak mindig hasznos jogi tanáccsal, hanem az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek is példás gyakorlásával. A közös magyar ügyeket is támogatta: sokat köszönhattünk neki az első és második magyar missziós központ megszervezésénél is. Mint az egyházközség egyik legönzetlenebb munkása a párizsi magyarság kulturális és lelki értékeinek az emelésén és gazdagításán állandóan fáradozott, családja tagjaival együtt.

Dr. Léh szerényen, hivalkodás nélkül jőpéldával járt elő mintaszerű családi és hitéletével. Szorgalmasan és igen sokat dolgozott nemcsak családjának, de más magyaroknak is a jólétéért. Ez a megerőltető munka és egy pár évvel ezelőtt végrehajtott súlyos műtete okozta együttesen «jó szívének» hirtelen bénulását.

A gyászoló családot és minket barátait nagy keserűségünkben vigasztaljon meg az a hit, hogy az Örök Bíró ezt a jóra mindig készsége, mélyhitű és példás keresztény férfit biztosan így fogadta: Jöjj hű szolgám, lépj be Urad örömébe! (V. J.)

A családi szentély

Néprajzi kutatások igazolják, hogy az atya-anya és gyermek között házasságra épülő közösség: *a család*, az emberiség legrégebb természetjogi intézménye és az őstörténelemben visszamenően mind tisztább és erkölcsösebb alakban jelentkezik. Az emberi faj megfelelő fenntartását és fejlesztését, — a valláserkölcsei érzés erősödésének-védelmének legbiztosabb eszközét s az emberek közt elképzelhető legbensőbb etikai kapcsolat keretét jelenti (biztosítva a legszebb hagyományok nemzedékről-nemzedékre való átszármaztatását is) s végül mivel a család gazdasági egység is, a hozzátartozók megélhetési tevékenységének az összekapcsolója is egyben. A család e hármásirányú hivatását — az állam e legszilárdabb alapjának biztosítása érdekében — mi keresztények az egy életre megkötött, szét nem választható, egynejú-egyférjű házasságban látjuk megvalósíthatónak.

Tény, hogy a történelem során a külföldi népek nehezen értették meg Istennek a természetbe írt eme gondolatát és a bűnbeesés következtében a családi élet tisztasága fokozatosan lesüllyedt. Alacsonyabbrendű alakulások, csoportházasságok, többnejűség, többférjűség, a válások gyakorlata, stb. mind megrentője lett a család természetjogi és eszmei tisztaságának. Krisztus szentségi rangra emelte a házasságot, így azt eggyé és felbonthatatlanná is tette, és szilárdságát a legbiztosabb alapra helyezte.

A keresztény családnak legvonzóbb példaképe a Szentcsalád.

Jézus, Mária és szt. József családi együttéléséről Betlehemben és a názáreti házban a négy evangélium kedves és tanulságos vonásokat örökített meg. A nagy erényekkel megszentelt szent Család tiszteletét az újkor egyik legnagyobb pápája, XIII. Leó ajánlotta a keresztény családok figyelmébe; több szerzetesközösség is létesült a szent Család neve alatt és terjesztette annak tiszteletét.

A *keresztény művészetben* főképp a 15. században indult meg a szent Család ábrázolása. Alig akadt neves festő, aki a karácsonyi nagy jelenetet meg ne örökítette volna az isteni Gyermekkel, Máriával és a mindkettőjüket boldogan szemlélő nevelőapával, szt. Józseffel együtt. Idilli formákat adnak a művészek kedvelt témájuk, az egyiptomi futás ábrázolásának: vagy úton vannak, Mária a Kiseddel szemáron ülve s mellettük halad a családmentő József, — vagy pihenőt tartva, Mária fa alatt

vagy kunyhóban ül a kis Jézussal, angyalok szolgálnak körülöttük, míg József alig tud betelni látásukkal. A képek sorozatából a názáreti ácsműhelynek a fizikai munkát megszentelő hangulatos jelenetei sem maradnak ki. A szent Család-ábrázolások között pedig azok a legnevezetesebbek, amelyek Dürer, Rembrandt és főképpen Raffael ecsetjei alól kerültek ki és lettek híres gyűjtemények féltve őrzött kincseivé.

A család *erkölcsi alapjának* megteremtője tudvalevően maga Krisztus és a kereszténység. Ilyen szempontból nagyjelentőségű az, hogy Krisztus maga egész ifjúságát családban töltötte és első csodájával is a házasság-család iránti megbecsülését fejezte ki. Egyházunk pedig — isteni alapításához híven — tudatosan helyezkedett szembe a régi pogánysággal s a történelem során Alapítóját követve, a krisztusi házasságjog tekintetében sohasem ismert ingadozást. De ellenállását napjainkban sem szüntette meg az erkölcsi családvédelemnek leghevesebb támadójával, korunk pogányszellemű liberalizmusával szemben sem, amely az emberi szabadság nevében üzen hadat a krisztusi erkölcsnek a nő-házasság-gyermek kérdésében. A napjainkban heves vitákkal kísért és keresztülerőszakolt abortusztörvények ellenében azonnal az Egyház emelte föl szavát és támasztotta alá tekintélyével a műteti beavatkozást megtagadó, lelkiismeretes orvosok felfogását és eljárását. Így tehát a legeszelebb családvédelmet — bár haszna ebből elsősorban az államnak volna — Egyházunk az állammal szemben kénytelen gyakorolni és az államot a saját törvényeinek káros hatásaitól megóvni. Sok mindent megenged ma magának egy kormányzat, amit a Teremtő Isten mindenkor tilalmazott ...

A társadalom erkölcsi regenerációjával kapcsolatos

vallásos mozgalomra kívánunk még kitérni, amelyet az újabb kor egyik legelterjedtebb áhítatának, a Jézus Szíve-tiszteletének kapcsán ismertünk meg. A katolikus Egyházban — főképpen a 17. században élt francia apácának, Alacoque szt. Margitnak tett kinyilatkoztatások óta — Jézusnak, az Istenembernek Szíve az isteni szeretet szimbólumaként szerepel és bensőséges tisztelet tárgya. IX. Pius pápa 1856-ban rendelte el a Jézus Szíve-ünnep megülését a pünkösdöt követő harmadik pénteki napon, a tisztelet azonban főleg a minden hónap első péntekére kiterjedt gyakorlatok, majd körmenetek és

irodalmi, hitbuzgalmi sajtókiadványok révén vált különösen népszerűvé. Jelentősége az, hogy a híveket a szent Szív erényeinek követésére s benső, meleg viszontszeretetre igyekszik vezetni azzal, hogy bepillantva Jézus lelki világába — a féltő tiszteleten túl — a gyöngéd szeretet, ragaszkodás és egyéni együttérzés érzelmeit növeli bennünk óiránta. Tulajdonképpen ősi, hagyományos ájtatosság ez, csak megnyilvánulási formáiban újabbkeletű, mint említettük.

Egyik ilyen kevésbé ismert és gyakorolt tiszteletforma a

család felajánlása Jézus szent Szívének.

Jelenti ez Jézus Szíve uralmát a családban: a *szeretet* kiemelkedő szerepét Annak utánzásával, aki a «szeretet lángoló tűzhelye» és belőle a családtagok egymásiránti szeretete is fakad, — egymás *mély megbecsülését*, hiszen Jézus szereti a család minden tagját, tehát mindegyikben van valami szeretetreméltó.

A *családfelajánlás* — Jézus Szíve trónraemelése a családban — annyit jelent, hogy Jézus a Család Királya. Parancsai szerint él a család minden tagja, de példás katolikus életükkel — anélkül, hogy tudnák — másokra is vonzóan hatnak. A felajánlás napja a család ünnepe, vendégek meghívása nélkül. Királyok, pápák koronázási évfordulóját meg szokták ünnepelni, a család is megünnepli a felajánlás évfordulóját: szentségekhez járulással, jó-feltétel elhatározásával. Jézus trónja: *a házioltár*, amelyet —milyen nevelői hatás? — anya és gyermekek együtt díszítenek, előtte ünnepelnek keresztelési évfordulót, névnapot. A felajánlás szövegét a családapa mondja el, mert ő hivatott erre a tisztségre, aki a Teremtő akarata szerint is a család feje, védője és gondozója.

A felajánlás révén kapcsolat alakulhat ki a felajánlott családok között, hiszen közös a Király, a gyakorlat más családoknak való ajánlásával pedig a családfelajánlás mozgalmának apostolai is leszünk.

Pápai körlevelekben és szentek imáiban többször visszatérő gondolat a Jézus Szíve-tisztelet egyik jellemzője: a *viszontszeretet* a Megváltó iránt, aki Ūr s Király a föld felett, titokzatos Ūra az életnek aki csak adott életünk első pillanatától kezdve. A világ pedig, amely jelek szerint, új, nagy megrázkódás előtt áll, talán ráeszmél arra, hogy csak «a családok és társadalom királyától jön remény jobb világra, virradatra».

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ

Van-e Úr a felhők fölött?

Valószínű ez volt az első kérdés, melyet az édenkertből kiűzött s az öskinyilatkoztatásra már csak homályosan emlékező ember feltett magának s a mai gondolkodó embert sem hagyja nyugton. A kérdés két táborra osztja az emberiséget: vannak, akik igennel felelnek rá, vannak, akik nemmel reagálnak vagy az indifferentizmus köntőrfalai mögé menekülnek. Míg régebben inkább csak személyi ügynek számított a hívés vagy nem-hívés, a szovjet-kommunizmus megpróbálta vérrel és vassal kiirtani az emberiségből az istenhitet. Szervezett propaganda, börtönök és kényszermunkatelepek, szibériai deportálások, stb. mind arra szolgálnak, hogy az istentelen kommunizmus istentelenné tegye az embereket. De nézzünk őszintén, elfogulatlanul szemébe egyszer e kérdésnek, félretéve divatos jelzőszavakat, álhumanista, hedonista, vagy materialista felfogást.

Mit mond az őstörténet és vallástörténelem?

A népek őstörténelmével foglalkozó kutatók, tudósok, akik a ma élő pigmoid népek vallási életét megvizsgálták, meglepetve tapasztalták, hogy az emberiség legalacsonyabb kultúrfokán élő ún. törpe népek mind hisznek egy legfelsőbb lényben. Ugyanez tűnik ki Karl Pflieger könyvéből: «Opfer des Wortes. Gebete der Heiden aus fünf Jahrtausenden», melyben ezt a kifejezést használja «Tedeum der Jahrtausende». Nem hiába nevezte Wilhelm Schamoni «a huszadik század legfontosabb felfedezésének», hogy az Istenben mint Atyában való hit megvan az ősnépeknél, mert ez a tény az istentelen «tudomány» minden mesterkedését és érvelését semmivé silányítja. «Ha az emberiség — mondja fenti könyv — egyetemes értelemben véve minden időben, minden helyen, a nagy kultúrák korszakaiban éppúgy, mint a műveletlenség állapotaiban imádkozik, akkor nem beszélhetünk illuzióról, hanem csak valóságról. Akkor a világ igazi vallásos tünemény, és az imádkozás egyetemessége kifejezése az Isten eszméje, mely idők folyamán politeizmussá torzult el?

De utalhatunk a görög és római vallástörténelemre: ezek a népek — ha torz formában is, hittek a túlvilágban, az istenség fogalmában s a sok isten fölött volt mindegyik nép hitében egy főisten: Zeus és Jupiter. Mi ez, ha nem az öskinyilatkoztatásból megmaradt egy Isten eszméje, mely idők folyamán sok isten hívéssé torzult el?

Mit mondanak a tudomány elfogulatlan képviselői?

A híres Pasteur-nek egyszer szeméretelték, hogy tudós létére hogyan lehet oly hívő, mint egy breton paraszt? Azt felelte erre: Ha még nagyobb tudós

volnék, oly hívő lennék, mint egy breton parasztasszony. Amikor Kopernikus híres fizikus és csillagásznak az ő világrendszeréhez gratuláltak, azt felelte: «Nem az én rendszerem, hanem Isten rendje». Newton, a nehézkedés törvényének felfedezője, valahányszor Isten nevét említették előtte, levette a kalapját. Linné, híres svéd természettudós, aki a növényeket latin nevekkéllátta, letérdelt a szabad természetben, annak csodáit szemlélve. Ampère, híres francia fizikus, a világ csodálatos be rendezésén eltűnődve, így kiáltott föl: «Ozanam, ó mily nagy az Isten! és a mi tudásunk az semmi!» Braun, az amerikai atomkutatás vezetője, így nyilatkozott: «A tudomány és vallás nem ellenkeznek, hanem testvérek.»

A lelkiismeret szava

Kérdezzük meg lelkiismeretünket: van-e Isten, túlvilág és felelősség? Az elfogulatlan és őszinte ember kell bevallja a hindu páriával, akit a tízparancs felől megkérdeztek s egész helyes feleleteket adott, honnan vette a tudását? Keblére mutatott: itt bent mondja valami. Legfényesebb bizonyítéka ennek az a jelenség, hogy bajban, hirtelen veszélyben önkéntelenül tör ki belőlünk a segélykiáltás: Istenem, segíts! Mint Péter apostol mondotta az Üdvözítőnek, süllyedni kezdvén a hullámzó tengeren: «Uram, segíts, mert elveszem!» A lelkiismeret szava egyetemes jellegű. Lehet eltompítani, szavát mellőzni de kiirtani nem lehet.

A világban tapasztalható rend- és célszerűség

A nagy és kis világ (makrokozmosz, mikrokozmosz) szinte végtelen szövődéke a törvényeknek. Erre épül föl a tudomány minden ága, a technika vívmányai, a mechanika s nem utolsósorban a világűr kutatás, telefon, televízió, rádió, stb. Mindezek a találmányok azért működnek, mert az ember elleste a természetben rejlő törvényeket s ezeket mintegy szolgálatába állította. Ámde a józan ész azt mondja: ahol törvény van, ott törvényhozónak is kell lenni. Ezt tagadni annyi lenne, mint azt mondani, hogy az óra órás nélkül lett, vagy Liszt 2-ik rapszódiaja a hangjegyek véletlen egymásra találásából alakult.

Mit mond a kinyilatkoztatás?

Isten maga is beszélt prófétái és választottjai révén az emberiséghez. Sőt elküldte saját Fiát, aki emberi testet vett magára s a csodák özönével bizonyította isteni küldetését s világmegváltó hivatását. Hogy mindezekről meggyőződhesünk, a Szentírást kell a kezünkbe venni, s tanulmányoznunk őszinte és alázatos szívvel. A Könyvek Könyve ugyanis nem emberi mű, hanem a Szentlélek a szerzője, bár a kor em-

berének nyelvén szól hozzánk s olyan egyszerűen van megírva, hogy mindenki megérthesse. Itt olvashatunk ilyen kifejezéseket: «Én vagyok az Úr, és nincs rajtam kívül más Isten.» — «Én vagyok az Alfa és Omega, a kezdet és a vég». — «Mondá az esztelen szívében: nincs Isten». — A Szentírásból tudjuk meg azt is, hogy a világot Isten teremtette s az ember maga is Isten alkotó kezéből került ki. Testét a föld porából vette és halhatatlan lelket lehelt bele. Végcéljául pedig nem a földet, hanem az eget, az örök boldogságot jelölte ki. Az ősszülőket fogadott fiaivá tette, elhalmozva őket a megfelelő kegyelmekkel, s az ember akkor él igazán hivatásának és méltóságának megfelelően, ha magas elhivatottságát minden cselekedetében szem előtt tartja.

Véggöveztetés

Ha van Isten, aki nekem is Teremtőm és mindenható Uram, akkor abszolút logikával folyik belőle a következtetés: szolgálnom kell neki és szeretnem kell Őt. Fele úton nem állhatok meg: hogy t.i. elfogadom Isten létét, hiszek is benne, de a szolgálattal adós maradok, mert ez a legnagyobb hiba volna saját jól felfogott érdekünk ellen. Az emberi lélek és szív ugyanis úgy van teremtve, hogy csak Istennel és Istenben lehet boldog. Igényeit, vágyait, szíve kívánságait csak a végtelen Isten tudja betölteni és kielégíteni. Ha Vele haladok, akkor biztosan boldog leszek már itt a földön is, de a másvilágon egész biztosan. Ha Tőle eltávolodom, lelki katasztrófa felé rohanok, saját boldogságomnak leszek a sírásója. E szemszögből tekintve életét, írja August Strindberg:

«Minden szerencsétlenségemet annak tulajdonítom, hogy istentelen voltam. Az az ember, aki az Istennel való kapcsolatot megszakította, nem élvezhet áldást. Minden olyas beszéd, hogy az ember saját szerencséjének a kovácsa, terefere. Ha az Úr a házat nem építi, hiába fáradoznak az építők. Ez az igazság. Hogy a hívő embert is érheti baj, tudjuk. De ő másként viseli el. Ez megpróbáltatás az ő számára, mely ismét elmúlik és béke marad a nyomában.»

Van Isten a felhők fölött? Igen, ezt bizonyítja a történelem, tudomány, lelkiismeret szava, s az egész világ, mely körülvesz, ezt harsogja felém: Caeli enarrant gloriám Dei, et opera manuum eius annuntiat firmamentum. — Az egek hirdetik Isten dicsőségét... — Erre a megcáfolhatatlan valóságra nem lehet más válaszuk, mint amit a költő mond:

*«Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtván sejt:
Léted világít, mint az égő Nap,
De szemünk bele nem tekinthet...»*

VECSEY LAJOS

Téli-tábor Szent Jakabfalván

Október vége óta, ha cserkészkörökben jártál, hallhattad a kérdést: jössz te is a téli táborba? Novemberben már lázas készülődés jelezte a tábor iránti nagy érdeklődést. Aztán november 1-én elindult Gyurkabá vezetésével egy 24 tagú lelkes kis társaság Szent Jakabfalvára három napra «szemrevételezni a terepet»!... Vince bácsi, Faynor Pista Gyurkabával egy napig csak a házakat járta, ágyakat számolta, rajzolt, írt, tárgyalt. Meg is volt az eredménye! A Tatra tábor lakói számára 200 ágy két nagy házban, a Pensio Jungmannban, — míg a szülőknek Steinhausban 48 kétágyas szoba...

Münchenbe érkezve megindult a nagy munka! Péterbá a beszerzés mestere Gyurkabával raktárakat, áruházakat jártak s késő esténként a kisbusz roskadozva hordta össze mindazt, ami szükséges lesz a téli táborban... Az orvosok is tanácskoztak, — síneket, hordágyakat gyártottak, három láda orvosságot is összecsomagoltak... ki tudja, mi lesz veletek Szent Jakabfalván, mondták. A jelentkezők száma pedig napról-napra emelkedett, míg végül ment a telefon Jakabfalvára: pótágyakat kérünk! — Közben Karácsonyt ünnepeltünk szerte Európában. A második ünnep reggelén azután megindult mindenki Jakabfalva felé! Münchenből két hatalmas autóbusz, két kisbusz és vagy húsz magángépkocsi indult el a Brenneren át Dél-tirol felé... Gyönyörű napsütésben, havas hegycsúcsok között gördült a karaván. De indultak a többi résztvevők is: Stockholmból, Párizsból, Zürichből, Bernből, Luganoból, Bécsből, Grazból, Kölnből, Frankfurtból, Heidelbergből, Kastlból, sőt az USA-ból, Kanadából is. És ha Bocsay Zolibáéknak Clevelandból nem is sikerült eljönniök, — de Forgách Péter és felesége — Papp Klári Buffaloból, Csukonyi Marianne és Zsolt San-Franciscoból, Rigler Marianne és Gergely Baltimore-ból, — míg Lovrics Pista Torontoból, — képviselte a kontinens államait.

December 26-án már hangyabolyhoz hasonlított Szent Jakabfalva! Bármerre mentél, magyar szó ütötte meg a füledet! Másnap reggel már egy nagy árbócrudon lengett a magyar lobogó a Pensio Jungmann előtti téren, — jelezte a messziről jövőknek — itt a tábor! Aztán megindult a tábori élet. Nappal sielés, si-iskola a Klausbergen (2225 m), délután vidám élet a házakban és este azután felcsendült a magyar nóta a szo-

bai tábortüzeknél. Hol vidám móka, hol komoly előadások kísérték mindezt, — hisz az esti órák a magyar cserkészeti órái voltak! És hogy a jó szülők se unatkozzanak a Pensio Lindenhofban, előadóink oda is ellátogattak elbeszélgetni életünk problémáiról. Forgáchné, Papp Klári a magyar iskolákról tájékoztatta a szülőket, míg Targonsky György, P. Bóday Jenő atya, Tollas Tiborbá, Saáry Éva, Szamosy Jóska kincseikből, tudásukból, verseikből adtak ízelítőt mindannyiunk számára... Utolsó fejszékként dec. 30-án madridi testvéreink is megérkeztek, Bunzl Karin és Kristóf személyében és a tábor kiírhatta a házakra: «minden hely elkelt»!... Az ünnepnapokon Szent Jakab hegyi templomát látogattuk, amely épp akkora, hogy 300 lelkes magyarka elfért benne! Zengett az ének, az ima esti magyar miséinken Szent Jakabfalván! Aztán jött a Szilveszter! Erre már Gyurkabának Szent Johann nagy ünnepi-csarnokát kellett kibérelnie, hogy mind elférjünk benne! Este 9-kor már forogtak nyárson a csirkék, — Bohus Jánosbá irányításával — szólt a zene, fiatalok és öregek vidáman énekeltek! A Szilvesztert csrkész műsor vezette, amit a fiatal vezetők állítottak össze. Waczek Peggy konferálásával. Éjjélkor elcsendesült minden, az udvarra vonultunk. Háromszáz fáklya lobogó fényében Gyurkabá emlékezett meg az elköszönő év eseményeiről, megköszönve mindnyájunk nevében a Jóisten segítő szeretetét, segítségét kérve az újesztendőhöz. És míg a kis faluk harangjai kondultak, Pajor Pista megfújta a kürtöt, — felhangzott a nemzeti imádság, amit mindannyian meghatódva énekelünk. Aztán testvéri szeretettel kívántunk minden jót egymásnak, magyaros szeretettel koccintva egymás egészségére. És mint ilyenkor szokás, — a kisebbek elköszöntek, nyugovóra tértek, — míg a nagyobbak és a szülők megkezdtek a táncot. Közben a «Csrkészszülők szilveszteri műsora» is bemutatkozott nagy sikert aratva vidám mókáikkal, maguk gyártotta jelmezeikkel. Írnunk sem kell: valamennyi résztvevő öregcserkész volt!

Az újesztendő első napján kirándultunk. Szent Péter és környéke volt a cél, nyomkeresés keretében. Lenyugodott a nap, mire a Szt. Jakabfalvi templomot elértük, hogy esti szentmisével fejezzük be az újesztendő első napját! — Aztán megint vidám, havas napok következtek. Sieltünk, tanultunk, nótáztunk, és vidámak voltunk. Január

4-én este azután ismét kigyulladtak a jakabfalvi kultúrház lámpái, hogy megtartsuk a híres «Cserkész-farsangot»! A kisebbek álarcos maskara-bálsukat a Pensio Jungmannban tartották, míg a nagyobbak és szülők este 9-kor a kultúrházban kezdték. A zene, ének és tánc mellett a virsli-evés művészetét is megtanulták a résztvevők, sőt még a sült csirkéből is jutott a jóévtágyúaknak. Aztán éjjélre elcsendesedett minden, nyugovóra tért a résztvevők se-rege! Az utolsó teljes nap, január 5-e már a búcsúzkodás jegyében telt el, hisz voltak hosszú útra indulók, aztán a svájci 22 tagú különítmény, akiknek iskola kezdődött. Este megtartottuk a búcsúestet, melynek végén a nagyobbak, Forgáchné Papp Klári vezetésével nagy nótázást csaptak s megtanultak egy csomó népi-játékot!

A vízkereszti szentmisét is este tartottuk Szent Johann kis templomában.

Január 6-án reggel aztán megindult a lázas csomagolás. Dél felé elbúcsúztunk, levontuk a zászlót és egy finom búcsúebéd után a tíztagú Jungmann család integetésétől kísérve elindult a nagy autókavarn München felé!

Sokan könnyeztek s mosolyogva hajtogatták: viszontlátásra a télen a «Kárpát» téli-táborban! Hol? Hát lehet ilyet kérdezni: Szent Jakabfalván, Dél-tirolban december 26-tól - január 6-ig! És mikor a müncheni pályaudvarnál szétszéledtünk s tíz ország népe elindult hazafelé, benne volt a búcsúzásban az ígélet: jövőnk a nyáron a jubi táborba! Talán még Amerikába is!...

Mindez történt 1974 Karácsonyán és az 1975-ös újesztendő első napjaiban valahol Dél-tirolban, az Ahrntal mese-szép völgyében, Szent Jakabfalván!

— KORNÉLIUS —

MAGYAR LELKIGYAKORLAT NÖVÉREK RÉSZÉRE

A már jelzett magyar lelkigyakorlat részletes tudnivalói:

Helye:

Szent Margit-Otthon Senefelderstr. 6
A - 4020 Linz / D., Ausztria.

Lelkigyakorlat vezetője:

P. Békési István S. J. (Németország).

Ideje:

1. Kurzus: 1975 júl. 7. estétől júl. 14. reggelig.

2. Kurzus: 1975 augusztus 23. estétől aug. 30. reggelig.

Mindkét kurzus 6 napos lesz.

Érdeklődni ill. jelentkezni lehet:

Schwester Provinzoberin

Senefelderstr. 6.

A - 4020 Linz / D., Österreich.

Az Erdélyi Világszövetség felhívása

Immár ötvenhat esztendeje annak, hogy elfogultság, bosszúvágy és tervszerű félrevezetés eredményeként a Kárpátmedence ezeresztendő politikai, gazdasági és kulturális egységét erőszakosan földarabolták és ennek következtében többmillió magyar néptömböket a legsovinisztikusabb idegen elnyomás alá kényszerítettek. Ez az elnyomás, ahelyett, hogy csökkenne az idő múlásával, egyre növekszik és léteiben veszélyezteti az őslakó magyarságot.

Ideje, hogy ennek az elnyomott népnek szabad földön élő fiai végre összefogják erejüket és minden lehetőt elkövessenek sokat szenvedett testvéreink védelmére és a Kárpátmedence békés és igazságos jövődjének megteremtésére.

Mint annak a népnek fiai, mely nép elsőnek iktatta törvénybe a vallás-szabadságot ezen a földön, a mi kötelességünk kell legyen, hogy a világ igazságkereső és igazságszerető nemzeteinek ítélőszéke elé járulva első sorban is a legelemibb emberi szabadságjogok biztosítását kérelmezzük véreink számára. Ez a legkevesebb, amivel az emberi világ tartozik annak a népnek, mely a maga nagylelkűségében és szabadságtiszteletében évszázadokon keresztül nyíva tartotta kapuit minden elnyomás alól menekülő nemzetiségi csoport számára, ezen bevándorlóknak nem csupán otthont és életet biztosított, nyelvük, hitük és kultúrájuk szabad gya-

korlását és fejlődését is minden lehető eszközzel elősegítette, ahelyett, hogy beolvasztásukat szorgalmazta volna.

A legsúlyosabb történelmi igazságtalanság tehát, hogy az a nép, mely mások szabadságát védelmezte, mások kultúráját fejlesztette, mások jogait évszázadokon keresztül elismerte és biztosította, ma, az «emberi jogok» századában olyan elnyomást kell szenvedjen, melyhez hasonlót a Kárpátmedence még soha nem ismert.

Az igazság-keresés szüksége arra kényszerít tehát mindannyiunkat, hogy világnézeti, vallásfelekezeti és egyéb kicsinyes emberi érzéseket félretéve, különbségeken felülemelkedve, az emberi tisztességérzet, kötelességtudat és segítő jószándék szellemében összefogva megalakítsuk az

ERDÉLYI VILÁGSZÖVETSÉG-et,

hogy ennek a szervezetnek a keretében együtt dolgozva szolgálhassuk a Kárpátmedence jövődjét.

Szretettel hívunk tehát mindenkit, aki egyetért velünk abban, hogy a Kárpátmedence őslakó magyarsága megérdemli az egész emberi-világ rokonszenvét és támogatását: álljon mellénk és legyen segítségünkre ebben a harcban!

Az Erdélyi Világszövetség Elnöki
Tanácsa nevében:

Wass Albert
elnök.

Tetőn

Áprily Lajos verse

Ősz nem sodort még annyi árva
lombot,
Annyi riadt szót: «Minden össze-
omlott ...»

Nappal kószáltam, éjjel nem
pihentem,
Vasárnap reggel a hegyekre mentem.

Ott lenn: sötét ködöt kavart a katlan.
Itt fenn: a vén hegy állott
mozdulatlan.

Időkbe látó, meztelen tetőjén

Tisztást vetett a bujdosó verőfény.

Ott lenn: zsibongott még a völgy
a láztól.

Itt fenn: fehér sajttal kínált a pásztor.

És békességes szót ejtett a szája,
És békességgel várt az eszternája.

Távol, hol már a hó királya hódít,
Az ég lengette örök lobogóit.

Tekintetem szárnyat repesve bontott,
Átöleltem a hullám-horizontot

S tetőit, többet száznál és ezernél —

S titokzatos szót mondtam akkor:

ERDÉLY ...

Az Életünk múlt év októberi számában ismertetett P. Király Kelemen OFM:

N A P L Ó M

című könyve megrendelhető

Cserháti Ferenc Kálmán

ferences atyánál,

Postfach 2110

CH - 3001 Bern (Svájc)

Mindszenty bíboros úr felejtés elleni ajánlásán túl az eddigi olvasók néha nevetető, sokszor könnyeztető «izgalmas regényt» megfilmesíteni kívánják.

Arany betűkkel ékesített égszínkék borítólappal rendkívüli szép karácsonyi ajándék lehet.

Ára 8.— USA dollár.

AKTIV címmel január 1-től új keresztény lap jelenik meg Svájc német nyelvterületén. 45 ezer példánnyal a lap majd maga tartja fenn magát — tervezi a szerkesztő bizottság és a kiadó, a svájci keresztény szakszervezetek sajtószolgálat.

Rottenburg egyházmegye katolikus hetilapja most ünnepli fennállásának 125. évfordulóját. A lap 1850 január 1-én jelent meg először, Vasárnapi lap címmel, néhány év múlva a Katholisches Sonntagsblatt címet kapta, amelytől mindmáig megőrzött. Mindössze a fasiszta uralom idején, 1941-ben szüntette be megjelenését rövid időre.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től 14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)

Frongartenstr. 15.

9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is 14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

HIRDETÉSEK

AZ ÉLETÜNK ELFOGAD

hirdetéseket, azok közlését kérjük a Gazdasági Bizottságon át P.Szőke János címén beküldeni: D - 7 Stuttgart 1, Werastr. 63. Telefon: 43 37 86.

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést.

MAGYAROS HENTESÁRUK I

1 kg Füstölt kolbász (száraz)	DM 12.—
1 kg Füstölt friss kolbász	11.—
1 kg Paprikás szalámi	14.—
1 kg Puszta-szalámi (erős)	12.—
1 kg Sütnivaló hurka rizsás-májás és véres	8.—
1 kg Disznósajt	8.—
1 kg Füstölt oldalas	8.—
1 kg Fehér füstölt szalonna	
4-6 cm vastag	8.—
1 kg Schwarzwälder szalonna	12.—
1 kg Schwarzwälder sonka	16.—
1 kg Magyar szalámi	20.—
1 kg Paprikás főtt tokaszalonna	8.—

Lieferung per Nachnahme! Csomagküldés utánvétellel!

Esetleges vizonteladó kereskedőnek árengedmény!

Viktor Pál

Wustspezialitäten

D - 7063 Welzheim,

Joh. Seb. Bachstr. 19.

TÉTÉNY —

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inhaber: Bayer Oszkár

München 2. Kreittmayerstr. 26.

Tel. 196393, nach 20 Uhr: 585502

Preisliste:

Debrői Hárslevelű	DM 5.50
Badacsonyi Kéknyelű	5.95
Badacsonyi Szürkebarát	5.85
Soproni Kékfrankos	5.75
Domoszlói Muskotály	5.85
Domoszlói Tramini	6.30
Villányi Burgundi	5.85
Hajósi Cabernet	5.90
Tokaji Aszu 4 Puttonyos	12.40
Téli Szalámi	18.—

inc. MWST, Preise ab Lager,

Preise sind bis zur nächsten

Preisliste gültig

Kartonvételnél üvegenként 20 fillér árengedmény.

Még kapható:

Bayer Oszkár, Ecke Kazmair-Trapentreustr.

Horváth János, München 2. Tumblingerstr. 28.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar) Németországban tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít.

(Tel. 02101/541317)

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

MAGYAR KÖNYVEK ÉS HANGLEMEZEK

Most jelent meg Mindszenty J. bíboros

Emlékirataim c. könyve,

532 old., 100 eredeti fénykép, művészi borítólap DM 42.—

Mindszenty: Erinnerungen

német nyelvű kiadás 38.—

Horthy: Emlékirataim 34.—

Előjegyezhető:

Szoltsenyicin: Gulag Sziget-csoport kb. 30.—

Vajda Albert: Megcsaltam Ádámot (Éva ősanánk önéletrajza) kb. 18.—

Mindkettő szállítása kb. január végén.

Dálnoki Veres Lajos: Magyarország honvédelme a II. világháború előtt és alatt, I. II. III. A három kötet együtt szállítható 84.—

Kérje vaskos, 32 oldalas könyv és lemez katalógusunkat.

Musica Hungarica

D - 8 München 40, Agnesstr. 45.

Tel: 089 / 180-911

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás füstölt kolbász (száraz)	DM 14.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász	" 12.—
1 kg véreshurka	" 7.20
1 kg májashurka	" 7.20
1 kg vastag szalonna	" 8.—
1 kg paprikás tokaszalonna	" 8.—
1 kg disznósajt	" 9.60
1 kg füstölt sonka	" 18.—
1 kg füstölt sertésborda	" 8.—
1 kg füstölt csülök	" 8.—

Tepertő mindig kapható!

Vizonteladónak — előzetes megbeszélés után — árengedmény!

Utánvétellel és csak belföldre szállítunk; 5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen.

Taubel Mihály hentesmester

D - 6710 Frankenthal

Peter-Rosegger-Str. 3.

Tel. 06233 / 92 58

ÉRTELMISÉGI, 50 ÉVES, 180 cm MAGAS,

fiatalos özvegy férfi, nivós állásban 30 - 40 éves feleséget keres. «Egyedülálló» jellegére kér választ az Életünk Gazdasági Bizottságához, 7 Stuttgart 1, Werastr. 63..

ÚJ MAGYAR CÉG

Ólomkristály csillárok, modern antik és «Mária Terézia» stíl, kézzel csiszolt 24 % és 30 % ólomkristály prizmák, lámpatest bronz, ezüst és aranyozva —

Ólomkristály tükrök (barokk), vázák, poharak, stb. —

Stil és kovácsoltvas lámpák, — kerámia legnagyobb választékban Európában.

Saját gyártmány — gyári árak !!

A világ minden tájára szállítunk!

Kristall Leuchten — Horváth Tamás

D - 8591 Friedensfelds

Schönfuss Str. 14, — Tel. 09683-339.

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyelven olcsón és gyorsan készítik, — Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

Áll. vizsgázott törvénytudós hivatalos fordító és tolmács.

D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.

49 ÉVES RK. FÉRFI, JÓ LELKIVILÁGÚ,

egészséges, barna, középtermetű, kereskedő szakmával rendelkező férfi ezúton keresi szintén egy barátságos, jó lelkivilágú hölgy ismeretségét. Leveleket: «Tudom, hogy vársz» jellegére kér az

Életünk Gazdasági Bizottságához, 7 Stuttgart 1, Werastr. 63..

KINEK HIÁNYZIK A SZERETET

az életéből? Az enyémből nagyon. Szeretnék szeretetet nyújtani annak, aki engem is szeretne, megbecsülne. Ausztriában élő, 52 éves, jólsituált, független, egészséges, jókedélyű ember vagyok. Szeretném ilyen módon megtalálni társamat, aki egy életen át tartó hűségese feleség lenne. Bővebbet magamról az esetleges válasz után. Aki keresi ismeretségemet, írjon «Napsugaras élet» jellegére az Életünk Gazdasági Bizottságához, 7 Stuttgart 1, Werastr. 63..

A SZÍV

a lelkiélet havi folyóirata

Évente 600 oldalon keresztül tájékoztat az Egyház életéről, nyújt hitünkben megerősítő, lelki életre vezető cikkeket. Évi előfizetési díja 5 USA dollár. Szerkesztik és kiadják a Magyar Jezsuita Atyák. Előfizetni lehet a magyar lelkészknél. Európai főmegbízott:

P. Matyasovitch Henrich,

B - 3000 Leuven,

Blijde Inkomstr. 18.

Rövid hírek

Az 1975. évi Pápai Évkönyv szerint, amelynek első példányát január első napjaiban ünnepélyesen adták át a Pápának, az Egyháznak 2219 érseksége és egyházmegyéje van. (21-gyel több, mint az elmúlt évben.) 1973-ban a Pápa 163 új érseket és püspököt nevezett ki. A férfi szerzetesrendek száma 204, a női rendeké pedig 1209.

A Kármel kolostor Dachauban, amelyet az egykori koncentrációs tábor helyén építettek, most 10 éves. Utánpótlási gondok a kolostorban nincsenek, jelentette ki a Kármel priornője. Az 5 alapító tagról a létszám az elmúlt 10 évben 23-ra emelkedett. Az NSZK-ból, Olaszországból, Svájc-ból, Lichtensteinből és Ausztriából jöttek a jelentkezők. Egy Magyarországról származó nővér nemrég tette le az örökfogadalmat.

A Westminster katedrális kórusa, amely külföldön is nagy hírnévre tett szert, anyagi eszközök hiányában kénytelen feloszlani, közölte az érsekség szóvivője. Sajnálatát fejezte ki, hogy az egyházmegye anyagi helyzete miatt nem tudják az énekesek fizetését továbbra biztosítani.

Január 1-én a Pápa privát lakosztályában ebéden látott vendégül az 5 kontinensről 5 ifjú kórusénekest. Ezzel akarta köszönetét kifejezni és a fiatalokat tovább buzdítani, akik Rómában a 15. Nemzetközi egyházzenei kórusfesztiválon vettek részt. A nemzetközi találkozó a Szent Péter bazilikában ért véget, ahol a pápai misén a világról összegyűlt kórusok énekszámai gyönyörködtették a hívőket.

Libanonban elhunyt Meouchi kardinális, a manorita egyház feje, antiochiai pátriárka. 81 éves volt. 1917-ben szentelték pappá, 1965-ben lett kardinális. Halála hírére a libanoni kormányzat háromnapos országos gyászt rendelt el és a beirut-i rádió is megváltoztatta műsorát és gyászenét sugárzott.

(A manoriták sziriai keresztények, akik a keleti egyháztól elszakadva Rómához csatlakoztak. Fejük az antiochiai pátriárka.)

Wartburg várkapornájában a reformáció óta először volt december elején katolikus istentisztelet. Az ünnepi eseményen vendégként résztvett a thüringiai evangélikus püspök is.

A firenzei dóm veszélyben van — állapította meg nemrég egy szakértő bizottság. Különösen gyors beavatkozásra van szükség az üvegablakok, a katedrális márványpadlózatának, to-

vábbá a nyolcszögű kupolának a restaurálására, ha a világhírű gót építészeti remekművet értékes kincseivel a pusztulástól meg akarják óvni.

Lengyelországban közel 4.200 katolikus férfi készül a papi hivatásra. A jelentések szerint az ország lelkipásztorkodásában 17.978 lelkész vesz részt, közülük 14 ezer egyházmegyei szolgálatban, 6.700 plébánián. A 27 főegyházmegyének és püspökségnek jelenleg 77 püspöke van.

Ausztriában statisztikai felmérések szerint 1939 óta az elmúlt évben volt a legalacsonyabb a születések száma, 98.041. Így az NSZK, NDK, Luxemburg és Finnország után Ausztria a legalacsonyabb születési arányszámmal rendelkező európai országok közé tartozik. A növekedés mindössze 5.273 volt.

A Vatikáni Posta nyilvánosságra hozta ezévi bélyegkiadási programját. Új sorozat jelenik meg hamarosan a Vatikán kútjai címmel, — további sorozat Pünkösdre, — a Vatikáni Könyvtár fennállásának 500-ik évfordulójára, — a 9. nemzetközi keresztény archeológiai kongresszusra, — és Keresztes Szent Pál halálának 200-ik évfordulójára.

Sziriában ismét egyházi kézbe adták vissza a hét évvel ezelőtt államosított egyházi iskolákat. A hírt nemrég Damaszkuszban jelentette be a melkita püspök. A kormány 1967-ben hozott államosítási rendelete 100 katolikus iskolában 40 ezer tanulót érintett.

A Pápa a decemberi konzisztóriumon nyilvánosságra hozta azoknak a névsorát, akiket az Egyház ezévben a szentek sorába emel. Közöttük van Oliver Plunkett, Írország primása, aki 1681-ben vértanúhalált halt, — Giustino de Jacobis missziós püspök, aki 1860-ban Etiópiában halt meg, — Johannes Maciam spanyol dominikánus szerzetes, — Johannes Baptist a Concepcione ugyancsak spanyol szerzetes, — Vicenza Maria Lopez Vicuna spanyol szerzetelapítónő, — Elisabeth Ann Bayley-Seton newyorki szerzet-alapítónő.

Hollandiában az egyházzociológiai intézet jelentése szerint a következő 15 évben pásztor nélkül marad a katolikus plébániák fele, ha a mostani fejlődés tovább tart. A klérus erősen elöregedett, a lelkészek 55-60 %-a betöltötte 50-ik évét. 1972-ben mindössze 27, 1973-ban 35 teológust szenteltek pappá. Viszont még mindig magas a missziókban dolgozó holland származású missziós-atyák száma.

MINDSZENTY BÍBOROS KÖNYVE:

Esztergom a primások városa

Sajtó alá rendezte Bíró Béla.

A kötet 132 lapon és 40 illusztrációval nyújtja Esztergom hiteles történetét alapításának ezredik évfordulója alakalmából.

A könyv tudományos alapossága mellett mindenki számára élvezetes olvasmány.

Európában a könyv ára 17.50 svájci frank vagy 100.— Schilling.

Megrendelhető:

1. Ungarische Buchdruckerei, Frongartenstr. 15, 9000 St.Gallen, Schweiz.
2. W. B. Dienst 8307 Effretikon, Schweiz, Postfach: 3621.

Az USA-ban és Kanadában a könyv ára 5.— USA-dollár.

Megrendelhető:

Sisters of Social Service,
440 Linwood Ave.,
Buffalo, N. Y. 14209.
USA.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja
Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:
Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára: 0.80 svájci frank,

É l e t ű n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!